

श्री सुमंगल विहार

एक अध्ययन

महेश्वरलाल शावरा

श्री सुमंगल विहार

एक अध्ययन

प्रकाशक
श्री सुमंगल बौद्ध संघ
श्री सुमंगल विहार
लुँखुसी, नलितपुर

प्रकाशक

श्री सुमंगल बौद्ध संघ
लुंखुसी, ललितपुर ।

बुद्ध सम्बत् - २५४०
ने. सं. - १९९६
वि. सं. - २०५३
इस्वी सं. - १९९६

प्रथम संस्करण १००० प्रति

Dhamma.Digital

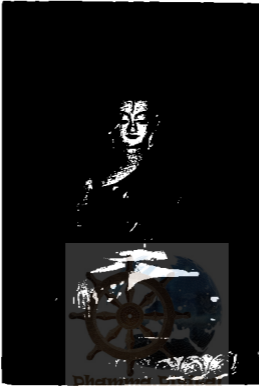
मूल्य: रू. ५०।-

कम्प्यूटर सेटिङ्ग तथा मुद्रक :

विद्याधरी प्रिन्टिङ्ग प्रेस,

पाटन औद्योगिक क्षेत्र

फोन. नं. ५२४७९५, ५२६७६२

शुभकामना

सुमंगल विहार पुननिर्माण कार्य सम्पन्न भएको उपलक्ष्यमा महेन्द्ररत्न शाक्यद्वारा लिखित श्री सुमंगल विहार एक अध्ययन नामक पुस्तक प्रकाशित भएकोमा अत्यन्त हर्ष लागेको छ । साथै यस पुस्तकमा शुभकामनाका दुइ शब्द लेख्ने सुअवसर प्रदान गरेकोमा लेखकलाई हार्दिक धन्यवाद दिएको छु ।

यो पुस्तकले सामान्यत पाठकवर्गको निर्मिता श्री सुमंगल विहारको उत्थान र विकास कसरी भयो भन्ने विषयमा जानकारी हासिल गर्न मद्दत भिन्ने छ । अन्तमा भविष्यमा पनि महेन्द्ररत्न शाक्यकी कलमले यस्तै यस्तै राम्रा तथा उपयोगी रचना प्रस्फुरित हांस् भन्ने शुभकामना दिदै लेखकको उत्तरोत्तर उन्नतिको कामना गरेको छु ।

०५३१६।२७

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर
श्री सुमंगल विहार

प्रकाशकीय

नेपालमा धेरैवाद बुद्ध धर्मको पुनरुत्थान कालदेखि नै यो विहार भिक्षु, अनागारिक, उपासक उपासिकाहरूको पुण्य स्थल रहि आएको छ । स्वर्ण जयन्ती मनाइ सकेको यस विहारको विषयमा हाल सम्म कुनै इतिहास पुस्तक भन्ने प्रकाशित भएको छैन ।

महेन्द्ररत्न शाक्यले ठूलो परिश्रम गरी यस विहारको ऐतिहासिक तथ्यहरू समावेश गरी यो पुस्तक लेख्नु भएको छ । यसलाई प्रकाशन गर्न पाएकोमा मलाई आज अत्यन्त हर्ष लागेको छ । यस्तो कठिन एवं असल कार्यको लागि म उहाँलाई सनभ्कै प्रशंसा गर्दछु साथै उहाँको उत्तरोत्तर प्रगति र । संवृद्धिको कामना गर्दछु । अन्तमा यस पुस्तकले उपासक उपासिकाहरूलाई साथै यस विहारमा आई पुण्य संचय गर्न प्रेरणा मिलोस भन्ने कामना गर्दछु ।

गुणराज शाक्य

अध्यक्ष

२०५३।२८

सुमंगल बौद्ध संघ

लेखकको निवेदन

श्री सुमंगल विहार एक अध्ययन गत दुइ हप्ताको छोटो अवधिमै लेखेको पुस्तक हो । सुमंगल विहारको दक्षिण तर्फको विहार पुनः निर्माण सम्पन्न भएपछि यही २०५३ कार्तिक ६ गते पूज्य भिक्षु बुद्धघोष महास्वविरको ७६ औं जन्म दिनमा समापन समारोह गरी सुमंगल विहारको परिचय सहित चन्दादाताहरूको सूची र आम्दानी खर्च विवरण प्रकाशन गर्ने पुःनिर्माण समितिको निर्णय अनुसार समितिमा सचिव भइ काम गरेकोले यो पुस्तक लेख्ने अभिभारा मैले लिएँ । त्यसपछि उक्त काम तत्काल गर्नु परेकोले आफ्नो घरको काम सबै छोडी राती सम्म बसेर पनि यो काम पुरा गर्न पाएकोमा मलाई खुशी लागेको छ । यस कार्यमा मलाई विभिन्न रूपले सहयोग गर्नु हुने भिक्षु बुद्धघोष महास्वविर, पुनः निर्माण समितिका अध्यक्ष सिद्धिबहादुर शाक्य, कोषाध्यक्ष भीम शाक्य, सदस्य नातीकाजी शाक्य, सुमंगल बौद्ध संघका अध्यक्ष गुणराज शाक्य उपासिका इन्दिराशोभा शाक्य लगायत प्रकाशक र पुस्तक छोटो अवधिमै छापी दिने प्रिन्टिङ्ग प्रेसका प्रति पनि हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । यसमा भएका टुट फुटको जागि म पाठक वर्गमा क्षमा प्रार्थी छु साथै भविष्यको निम्ति समालोचनात्मक सुझावको अपेक्षा गर्दछु । भवतु सब्ब मंगल ।

२०५३ आश्विन २८

महेन्द्ररत्न शाक्य

सिन्वाहिटी, ललितपुर - १७

विषय सूची

क्र. सं.		पृष्ठ
१.	श्री सुमंगल विहार एक अध्ययन	१
२.	सुमंगल विहारको नाम	१
३.	सुमंगल विहारको प्राचीनता	२
४.	भिक्षु संघलाई विहार दान	२
५.	सुमंगल विहारको वर्तमान स्वरूप	३
६.	सुमंगल विहारमा भिक्षुहरूको वर्षावास	८
७.	भिक्षु प्रज्ञारश्मि	९
८.	संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर	१०
९.	भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर	१३
१०.	सन् १९६४ देखि सुमंगल विहारमा भिक्षुहरूको वर्षावास तालिका	१६
११.	सुमंगल बौद्ध संघ	१७
१२.	सुमंगल विहारका नायक	१७
१३.	सुमंगल बौद्ध संघमा धर्मानुशासक भएका भिक्षुहरू	२५
१४.	सुमंगल बौद्ध संघमा सल्लाहाकार भएका व्यक्तिहरू	२५
१५.	सुमंगल बौद्ध संघका अध्यक्षहरू	२५
१६.	सुमंगल विहारका वरिष्ठ उपासक उपासिकाहरू	२६
१७.	विहार दायिका मोतिलानी शाक्य	२६
१८.	सुन उपासक	२७
१९.	न्हुक्षेलात्त उपासक	२८
२०.	रामकाजी उपासक	२९
२१.	बहादुर उपासक	३०
२२.	गुणराज उपासक	३१
२३.	अन्य उपासक उपासिकाहरू	३२
२४.	सुमंगल विहारमा भएका महत्त्वपूर्ण कार्यहरू	३८
२५.	अमाई पूजा	३८
२६.	प्रथम कथिनोत्सव	३९
२७.	आजीवन सदस्यको प्रचलन	३९
२८.	बुद्धको अग्रश्रावकहरूको अस्थिधातु प्रदर्शन	४०

२९.	बुद्धको पवित्र अस्थिधातु प्रदर्शन	४०
३०.	नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उत्थान	४०
३१.	स्तूप पूजा, वाहा पूजा, चैत्य पूजा र विहार पूजा	४२
३२.	युवक बौद्ध मण्डलको उदय	४२
३३.	बुद्ध जयन्तीको पदयात्रामा	४३
३४.	सुमंगल विहारमा विदेशी बौद्ध विद्वानहरूको स्वागत	४४
३५.	सन् १९७९ देखि १९८६ सम्म यस विहारमा पाल्नु भएका विदेशी बौद्ध विद्वानहरू	४५
३६.	बर्माका महासी सयाडोको सुमंगल विहारमा आगमन	४७
३७.	बर्माको टार्जपुलु सयाडोको सुमंगल विहारमा आगमन	४८
३८.	थाइ भिक्षुहरू	४९
३९.	सुमंगल विहारमा बौद्ध गोष्ठी	४९
४०.	नेपाल अधिराज्य व्यापी र वागमती अन्वलय व्यापी बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगितामा सुमंगल विहार प्रथम	४९
४१.	IBTI मा नेपाली श्रामणेहरू	५०
४२.	राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध सभा सम्मेलनमा सुमंगल विहार	५१
४३.	सुमंगल विहारका कपियाकार	५२
४४.	ध्यान भावनाको कार्यक्रम	५२
४५.	सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्ती र भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको ७३ औं जन्म दिवस	५३
४६.	सुमंगल विहारमा नित्य बुद्ध पूजा	५६
४७.	भिक्षु बुद्धघोष प्रकाशन समिति	५७
४८.	अनागारिका अध्याहरू	५७
४९.	क्यासेट प्रकाशन	५८
५०.	श्रावणेर सोभनको प्रब्रज्या समारोह	५८
५१.	सुमंगल विहार पुननिर्माण	५९
५२.	पुननिर्माणको आम्दानी खर्च विवरण	६२
५३.	शिलापत्र	६४
५४.	श्री सुमंगल विहार पुननिर्माण समिति	६४
५५.	भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरलाई ७३ औं जन्मोत्सवमा सु. बौ. संघले दिएको अभिनन्दन	८२
५६.	सन्दर्भ ग्रन्थ सूची	८४

श्री सुमंगल विहार - एक अध्ययन

ललितपुर सुन्धाराको दक्षिण तर्फ लुँखुसी टोलमा अवस्थित श्री सुमंगल विहारको नाम नसुन्ने नेपाली बौद्धहरू विरलै होलान् । बाइौ शताब्दीमै विद्यमान देखिएको यो विहारको निर्माण काल भने हालसम्म पत्ता लागेको छैन । यस विहारको पुरानो नाम 'यङ्ग बाहा' थियो । ललितपुरका प्राचीन पन्ध्र विहार (बाहा:)हरू मध्ये एक प्रमुख विहार श्री रुद्रवर्ण महाविहार, ओकुवहालको एक शाखा विहार (बाहा:) को रूपमा चिनिने यङ्गबाहा: एक पटक महायानी र थेरवादी भिक्षुहरूको संयुक्त निवास स्थलको रूपमा रहेको थियो । कयौँ शताब्दी देखि महायान र बज्रयान बुद्ध धर्मको आधिपत्य रहेको नेपालमा थेरवाद बुद्ध धर्म करिब ५० वर्ष अघि देखि पुनः उदय भयो । नेपालमा थेरवाद बुद्ध धर्म पुनरुत्थानको उषा कालमै भिक्षु संघलाई प्रदान गरिएको यो विहार ललितपुर नगरकै पहिलो थेरवादी विहार हुन पुगेको छ । यस अघि यो विहार भग्नावशेषको रूपमा थियो । शाक्यमुनि बुद्धको मूर्ति प्रतिष्ठा गरिएको मूल विहार बाहेक अन्य ठाउँ भत्की फारपातहरू उभ्री उजाड भएको थियो । स्थानीय बुढापाकाहरूको भनाई अनुसार त्यस बखत यहाँ दिउँसो नै किचकन्याहरू आउने गर्दथे । भिक्षुहरूको बसोबास भएपछि यो विहारको क्रमिक उन्नति हुँदै आएको छ ।

सुमंगल विहारको नाम

यो विहारको प्राचीन नाम 'यङ्गल विहार' हो । यसलाई जन भाषामा 'यङ्ग बाहा' भनिन्थ्यो । यङ्गल विहार भन्नाले यसको अर्थ भ्रष्टै बुझ्न गाह्रो भएकोले श्रामणेर प्रज्ञारश्मि, श्रामणेर सुमंगलहरूले यसलाई 'यङ्ग' र 'गल' को ठाउँमा 'य' र 'मंगल' शब्द राखी 'यं मंगल विहार' भनी नामाकरण गरियो । यो विहार भिक्षु संघलाई दान दिँदा यसको नाम 'यं मंगल विहार' नै थियो । श्रीलंकाका प्रसिद्ध बौद्ध विद्वान नारद महास्वविर नेपालमा आउनु हुँदा यस विहारमा आउनु भयो । उहाँले 'यं मंगल विहार' को अर्थ 'जुन मंगल विहार' भन्ने हुन्छ । यसमा 'यं' फिकी मंगलको ठाउँमा पनि 'सुमंगल' शब्द राखेमा यसको अर्थ राम्रो हुने सुझाव दिनु भयो र यस विहारलाई 'श्री सुमंगल विहार' नामाकरण गर्नु भयो जसको अर्थ 'राम्ररी मंगल हुने विहार' हुन जान्छ । त्यसै बेलादेखि यो विहार 'श्री सुमंगल विहार' कै नामले प्रचलित भयो । छोटकरीमा 'सुमंगल विहार' मात्र भनिन्छ ।

सुमंगल विहारको प्राचीनता

केही वर्ष अगाडिसम्म यो विहार करिब तीन सय वर्ष जति पुरानो होला भन्ने विद्वानहरूको अनुमान थियो। तर हालै आएर यो विहार आठ सय वर्ष अगाडि नै विद्यमान रहेको तथ्य पत्ता लागेको छ।

ललितपुरका प्रसिद्ध बौद्ध विद्वान श्री हेमराज शाक्यज्यूले रुद्रवर्ण महाविहारको इतिहास लेखनको शिलशिलामा रुद्रवर्ण महाविहारको मूआगं (मूल देवता स्थान) को प्राचीन अभिलेख अनुसन्धान गर्दा उहाँले दुईवटा प्राचीन तालपत्र तमसुकमा यङ्गबाहाको नाम भेट्टाउनु भएको छ। नेपाल सम्वत् २७२ वैशाख शुक्ल पूर्णिमाको दिन लेखिएको तालपत्र तमसुकमा साक्षिको नाम सूचिमा 'यङ्गविहार' निवासी महि भारो' भनी उल्लेख गरिएको छ भने अर्को ने. सं. ३०६ जेष्ठ शुक्ल एकादशीको तमसुकमा पनि साक्षिको रूपमा 'यङ्ग विहारस च्वंम्ह श्री रजल श्रमन' भनी उल्लेख भएको छ। त्यस बखत श्री रजल नामक श्रमण ज्यू यस विहारमा बस्नु भएको देखियो। अर्थात् त्यसवेला पनि यो विहार श्रमण भिक्षुहरूको निवास रहेको देखिन्छ। यसरी यो विहार ८४४ वर्ष अघि नै विद्यमान भै सकेको कुरा श्री हेमराज शाक्यज्यूले आफ्नो पुस्तक 'शिवदेव संस्कारित, रुद्रवर्ण महाविहार छगू अध्ययन' मा उल्लेख गर्नु भएको छ। स्मरणीय कुरो यो पनि छ कि उहाँले रुद्रवर्ण महाविहारको प्राचीन तालपत्र तमसुक अध्ययन भएको शिलशिलामा त्यस्ता अड्डाडिस (२८) वटा विहारहरूको पनि नाम भेट्टाउनु भएको छ कि जुन हाल प्रकृतिको गर्भ नै विलीन छन्। ती विहारहरू कहाँ छन् कता छन् भन्ने कुरा बौद्ध इतिहासकार पुरातत्वविदहरूको निमित्त अन्वेषणकै सूचीमा छन्।

भिक्षुसंघलाई विहार दान -

यो विहार वि. सं. २००० साल वैशाख १५ गते ललितपुर सुन्धारा तःखाछें निवासी श्रद्धालु स्व. पिता हर्षमान र माता उपासिका मोतिलालि शाक्य, छोराहरू तेजबहादुर, हर्षबहादुर, दान बहादुर शाक्यहरूको प्रशन्न चित्त भै चतुर्दिशाबाट पाल्नु हुने भिक्षुसंघलाई दान गरिएको थियो। विहारका अन्य दाताहरू जोगरत्न शाक्य, मुनिरत्न शाक्य, पूर्णरत्न शाक्य, हेरालाल शाक्य, चिनिकाजी शाक्य र चक्ररत्न शाक्य हुन्।

वि. सं. २००७ सालमा आएर यो विहार भिक्षुसंघको नाममा रजिष्ट्रेशन समेत गरिदिए। उक्त दान पत्र भिक्षुसंघको तर्फबाट भिक्षु प्रज्ञानन्द, भिक्षु शाक्यानन्द, भिक्षु अमृतानन्द र भिक्षु प्रज्ञारश्मिले रजिष्ट्रेशन पास गरी लिनु भएको थियो।

सुमंगल विहारको वर्तमान स्वरूप

यो विहार १-१२-३-० (एक रोपनी बाह्र आना तीन पैसा) जग्गामा फैलिएको छ। यसको कूल क्षेत्रफल ९८४० बर्गफीट छ। पूर्वाभिमुख यस विहारको प्रवेश द्वारको लगतै ६०×३६ फूटको आयाताकार चोक र सामुन्ने शाक्यमुनि बुद्धको मूर्ति विराजित मूल विहार रहेको छ। पूर्वाभिमुख शाक्यमुनि बुद्धको अगाडि चोकमै शिखरकूट शैलीको एक चैत्य प्रतिष्ठापित गरिएको छ।

चोकको उत्तर र दक्षिण तर्फ भिक्षुहरूको आवास गृह रहेको छ। दक्षिण तर्फ पुननिर्मित आवास गृह तीन तले भवन सिमेन्टले ढलानगरी चाइनिज ईटाले बनाइएको छ। भुइ तल्ला पुरै सिंगो धर्महलको रूपमा निर्माण गरिएको छ। १७.५×५६ फुटको यस हलमा धर्म प्रवचन गर्ने एउटा मंचको पनि निर्माण गरिएको छ। दोश्रो तल्लामा भिक्षुहरूको शयनागार र तेश्रो तल्लामा कौसी र एउटा कोठा रहेको छ। उत्तर पट्टिको दुई तले पुराना आवास गृहको क्षेत्रफल १६×१२ फूट छ। माटो, ईटा, काठले बनाइएको यो भवनको छाना जस्ता पाताले छाएको छ। चोकको पश्चिम पट्टि माझमा रहेको मूल विहार दुई तले चाइनीज ईटाले बनाइएको छ। एक तल्ला ढलान गरी माथिल्लो तल्ला फ्रिगटी छानाले छाएको छ। माथिल्लो तल्लामा विहार दाताहरूको मूल आंग रहेको छ। भगवान् बुद्धको मूर्ति प्रतिस्थापित तलको तल्लामा ३४'१०"×१२'३" को हल छ। यो हलको ठीक पछाडि पश्चिममा खुला चोक र उत्तर कुनामा बहादुर भान्छा गृह र इनार छन् भने दक्षिण पश्चिम कुनामा टहरा, बोधिवृक्ष, सीमागृह छन्। सीमागृहको पछाडि पश्चिम कुनामा टट्टी बाथरूम राखिएको छ।

१. प्रवेश द्वार

हालको मूल प्रवेश द्वार वि. सं. २०४८ मा पुननिर्माण गरेको हो। यसको डिजाइन र निर्माणमा रेखदेख सुमंगल बौद्ध संघका उपाध्यक्ष भीम शाक्यले गर्नु भएको हो। यस प्रवेशद्वारमा २०४९ भाद्र २३ गते नयाँ साइनबोर्ड राखिएको

छ। प्रवेशद्वारको शीरमा जडित मृगहरू मोतिलाल शिल्पकार जावलाखेलबाट प्रदान गरिएको हो।

२. मूल विहार

भगवान बुद्धको मूर्ति प्रतिस्थापन मूल विहार विहारदाताहरूकै तर्फबाट पुनः निमाण गरिएको थियो।

३. भगवान बुद्धको मूर्ति

मूल विहारमा विर्गाजित कालो ढुंगाको बुद्ध मूर्तिको उचाइ ३१.५ फुट छ। यो मूर्ति विहार भग्नावशेष कालमै विद्यमान प्राचीन मूर्ति हो। भग्नावशेषको रूपमा रहँदा यो मूर्ति पनि विग्रिएको अवस्थामा थियो यसलाई भिक्षु विवेकानन्दले रोगरोगन गरी मर्मत गर्नु भएको थियो। पछि बौद्ध ऋषि महाप्रज्ञाको निर्देशनमा पाटन थैला निक्कामी कलाकार स्व. जोगमान शाक्यले मर्मत गरी बनाउनु भएको थियो।

४. सीमा गृह :

यस विहारको पश्चिम पट्टि भिक्षुहरूको त्रिनयकर्म गर्ने सीमागृह रहेको छ। यही सीमा गृह ललितपुरमा निर्मित पहिलो सीमागृह हो। वि. सं. २००७ सालमा भिक्षु अमृतानन्द महास्वविरको सहयोगमा यस स्थानमा खन्ध सीमा स्थापना गरी भिक्षु संवर, भिक्षु सुमन उपसम्पन्न हुनु भएका थिए। सुमंगल बौद्ध संघका वर्तमान उपाध्यक्ष भीम शाक्य त्यस वखत भिक्षु संवर, सुमनहरू सँगै यही सीमामा श्रामणेर निर्विन्द्य भएका थिए। भिक्षु संवर कै देखेसमा निमाण गरिएको यो सीमा गृह २००७ फागुन २९ गते निर्माण सम्पन्न भएको थियो। २३°५०'×१६°५०' क्षेत्रफलमा निर्मित यस सीमागृहमा हालै रेलिङ लगाइएको छ। सीमागृहमा मित्र गण्ड थाइलैण्डका भिक्षुले प्रदान गर्नु भएको बुद्धमूर्ति प्रतिस्था गरेको छ। बुद्धमूर्ति प्रतिष्ठा गर्ने नक्सा डिजाइन धर्मरत्न शाक्य, त्रिशुलीले गर्नु भएको हो।

५. बोधिवृक्ष -

यो वृक्ष बुद्धगयाबाट ल्याई यहाँ रोपिएको थियो वृक्ष ठूलो भएर आएपछि

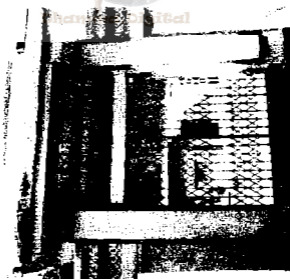
श्री. स्वामीजीराजपुत्र. बरहना प्रमाणेने भोजपुरी
सायना आसनेर विद्वान्-सुप. न.पुत्रान् इत्यनेन योगे जाय.

शुभमन विद्वान्; संसारक जगति ज्ञानाधिकारक विद्वान् विद्वान्
इत्यनेनक इत्यनेन इत्यनेनक विद्वान्क ज्ञानेन न.

वीजवृक्ष

पुकारा द्वार

तत्कालीन सु. बौ. सं. का अध्यक्ष बहादुर शाक्यले यस वृक्षको हाँगा नफैलियोस भनी वृक्षलाई पखालले घेरी बरिपरी ईटा विछुँघाई दिएका थिए । भिक्षु कुमार काश्यपकी आमा अनागारिका मुदिताले पनि यसमा केही आर्थिक सहयोग गर्नु भएको थियो । भिक्षु सुदर्शनले उक्त बोधिवृक्षको सानो विरूवा ल्याउनु भएको थियो । उहाँलाई थाइ भिक्षुहरूको तर्फबाट ४ वटा बोधिवृक्ष विरूवा प्राप्त भएको

बुद्धगयाबाट भिक्षु सुदर्शनले ल्याउनु भएको बोधिवृक्षको स्वागत समारोहमा आशाकाजी शाक्य र बहादुर शाक्य

थियो । त्यसमध्ये एउटा यस विहारमा रोपिएको थियो । यो वृक्ष ल्याउँदा पाटनढोका देखि बाजा गाजा सहित स्वागत सत्कार गरी ल्याइएको थियो । हाल यो वृक्ष विशाल वृक्ष भएको छ ।

६. बाहादुर भान्छा गृह -

यस विहारको पश्चिम सीमामा वि. सं. २०५२ सालमा रू. २ लाख खर्च गरी बाहादुर भान्छा गृह एक तले भवन निर्माण गरिएको छ । स्व. बाहादुर उपासकको पुण्य स्मृतिमा उहाँकी धर्मपत्नी तारादेवी शाक्य र सुपुत्रहरू अभिर शाक्य, अश्लि शाक्य, तथा गुणलक्ष्मी शाक्य सपरिवारको श्रद्धाले निर्माण गरिएको हो । यो गृहको क्षेत्रफल १५×३० फुट छ । यस गृहमा ल. पु. ज्याठा निवासी बुद्धरत्न शाक्यले पानी ट्याँकी एउटा र न्येखुका पूर्णकुमारी रंजितले पाइप, सक्कका नक्कली महर्जनले पानी तान्ने मेशिन प्रदान गर्नु भएका छन् । अभिर शाक्य आफै अगाडि बसी रेखदेख गर्नु भई यो गृहको निर्माण गर्न लगाउनु भएको हो । उहाँले यस गृहको अगाडि सफागरी ईटा विछुँघाउनुका साथै दक्षिण पट्टिको टहरामा जस्ता पाताको छाना लगाइदिनु भएको छ । यस अघि पुरानो भान्छा घर विहार दायक तेजबहादुर शाक्यकी धर्मपत्नी स्व. पुनमाया उपासिकाले बनाइएको थियो । उक्त भान्छाघर सानो भएकोले भत्काई हालको बाहादुर भान्छा गृह निर्माण गरिएको हो ।

बहादुर भान्छ गृह

सुमंगल विहारमा भिक्षुहरूको वर्षावास

यो विहार भग्नावशेषको रूपमा छँदा सर्वप्रथम फिण्डोल विहारबाट श्रामणेर सुमंगल (ईलाननीका हर्षराज) यहाँ बस्नु भएको थियो। उहाँले स्थानीय बालबालिकाहरूलाई विद्या अध्ययन गराउनु हुन्थ्यो। त्यस बखत विद्या अध्ययन गर्न आउनेहरूमा मुन्धाराका नाति शाक्य, अजुन शाक्य, पूर्ण शाक्य, लुखुसीका पन्ना महर्जन औकुवाहालका भीम शाक्य यी पाँच जना गुरुहरूलाई उहाँले क्रमशः हिरा, मोती, ज्वाहारात, पन्ना र नीर भन्ने नाउँ राख्नु भएको थियो। यस अघि भिक्षु धम्मालोक महास्थविरहरू आउनु भै यो ठाउँको निरीक्षण गर्नु भएको थियो। पाटनका सन्तराज, साहला भन्ते, देवराज, हर्षदेवहरूले पनि यहाँ आउनु भै चैत्यमा सफा सुगन्ध गर्न लगाउनु भएको थिए। भीम शाक्य, बुद्धरत्न शाक्य (वर्तमान भिक्षु अश्वघोष) हरूले फारपातहरू उखेली सफा गर्ने कार्यमा सहयोग

गनुं भएको थियो । मानबहादुर (ध्यालुं लामा भिक्षु बुद्धबज्र) पनि यहाँ आइ बस्नु भएको थियो । उहाँले पनि स्थानीय बालबालिकाहरूलाई पढाउने गर्नु भयो । पछि उहाँ पनि यहाँ आउनु छोड्नु भयो । त्यसबखत भारतको कालिम्पोंगबाट श्रामणेर प्रज्ञारश्मि पनि यहाँ आइ बस्नु भयो । प्रज्ञाधन उपासक (भिक्षु विवेकानन्द) पनि केही महिना यहाँ ब्रह्मचर्य पालन गरी बस्नु भएको थियो । भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरको आगमन पछि धेरै भिक्षुहरूले यस विहारमा वर्षावास बस्नु भएका थिए । यस विहारमा स्थानीय उपासक उपासिकाहरू तथा बालबालिकाहरूलाई विद्या अध्ययन गराउने परम्परा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको यस विहारमा आगमन पश्चात सम्म कायमै रह्यो ।

यस विहारमा लामो समयसम्म बस्नु भै बुद्ध धर्म प्रचार गर्नुहुने भिक्षुहरूमा स्व. संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर, स्व. भिक्षु प्रज्ञारश्मि महास्थविर र वर्तमान भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर प्रमुख हुन् ।

भिक्षु प्रज्ञारश्मि

वि. सं. १९७१ मा भोजपुरको टक्सारमा जन्मनु भएका गजरत्न शाक्य वि. सं. १९९६ सालमा कालिम्पोङ्गको प्रजाचैत्य महाविहारमा भिक्षु महाप्रज्ञाको तर्फबाट श्रामणेर प्रव्रजित हुनु भयो । प्रव्रज्या पश्चात उहाँलाई भिक्षु महाप्रज्ञाले श्रामणेर प्रज्ञारश्मि नामाकरण गर्नु भएको थियो ।

त्यस पछि उहाँ ललितपुरमा आउनु भइ सुमंगल विहारमा बस्नु भएको थियो । त्यस बखत नेपालमा थेरवाद बुद्ध धर्म भरखरै मात्र प्रचार हुन थालेकोले केही उच्छुखल व्यक्तिहरूले यस सुमंगल विहारका भिक्षुहरूलाई पनि अनेक थरी प्रश्न गरी सताउन थालेका थिए । यसरी दुःख दिने कुरा प्रज्ञारश्मि श्रामणेरले किण्डोल विहारमा गई भिक्षु प्रज्ञानन्द, भिक्षु शाक्यानन्द सम्मुख बताए । आफू त्यहाँ नबस्ने गरी आएको कुरा पनि निवेदन गर्नु भयो । अब सुमंगल विहारमा श्रामणेर सुमंगल एकलै भएको र त्यसमा पनि पहिले एउटा आँखाले नदेख्ने श्रामणेर अब दुबै आँखाले

नदेहने भएको छ। त्यस बखत भिक्षु धम्मालोकले भिक्षु प्रज्ञानन्दलाई 'तिमी गएमा बस्न सक्छौ' भनी सुभाष दिनु भएकोले भिक्षु प्रज्ञानन्द (स्व. संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर) आफैँ त्यस विहारमा जाने विचार गरी श्री सुमंगल विहारमा आउनु भयो। श्रामणेर सुमंगललाई क्रिण्डोल विहारमा पठाउनु भयो। पछि श्रामणेर प्रजारशिम भिक्षु महानामका साथ कुशीनगर जानु भै वि. सं. २००० साल कार्तिकमा (२७ अक्टुबर १९४३) मा ऊ चन्द्रमणि महास्थविरको उपाध्यायत्वमा उपसम्पन्न हुनु भयो। त्यस पछि २००१ सालमा आनन्दकुटी विहारमा आउनु भइ पहिलो वर्षावास गर्नु भयो। १५ श्रावण २००५ को दिन तत्कालीन राणा सरकारले बौद्ध भिक्षु र श्रामणेरहरूलाई देशवाट निष्काशन हुने हुकुम दिएपछि उहाँ पनि बाहिरिनु पर्‍यो। देशनिष्काशन फुकुवा भएपछि उहाँ सुमंगल विहारमा आउनु भयो र धेरै वर्षसम्म यहाँ बस्नु भयो। श्री सुमंगल बौद्ध संघको स्थापना उहाँले नै गर्नु भएको थियो। सुमंगल विहारको उन्नति अभिवृद्धिमा उहाँको ठूलो देन छ। पछि उहाँ वि. सं. २०२० साल देखि आवामिक रूपमा गणमहाविहारमा बस्नु भयो। त्यही गत २ वर्ष अगाडि २०५१ कार्तिक २७ गते उहाँको देहवसान भयो।

संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर

वि. सं. १९५७ वैशाख अक्षय तृतीयाको दिन काठमाडौँको इतुम्बहालमा पिता हर्षवीर र माता मोहनमाया तुलाधरको कोखबाट कुलमान सिंहको जन्म भएको थियो। वैद्य कुलमा जन्मनु भएकोले र ठूलो भै उमेर पुगेपछि आफूले पनि वैद्यकाम गर्ने भएकोले उहाँको नाम वैद्य कुलमान सिंह तुलाधर रहन गयो। १६ वर्षको उमेरमा उहाँ व्यापारको शिलशिलामा ल्हासा जानु भएको थियो। २२ वर्षको उमेरमा स्वदेश फर्कनु भै पुनः ल्हासातिरै प्रस्थान गर्नु भयो। यस पटक त्यहाँ महाप्रजा गुरूसित सम्पर्क भयो। पछि २८ वर्षको उमेरमा भिक्षु महाप्रजाको सल्लाह सहायताले ने. सं. १०४८ मा ल्हासाको मारामा फोरखा रिम्पोछेको उपाध्यायत्वमा ध्यलुपा नियमानुसार भिक्षु (ध्यलु) हुनुभयो। उहाँको नाम थिले छुन्थ्यम् (कर्मशील) राखियो। पछि उहाँले कुशीनगर जानु भइ ऊ चन्द्रमणि महास्थविर कहाँ वि. सं. १९८७ (सन् १९३०) मा थेरवाद शासनमा श्रामणेर दीक्षा लिनु भयो। नेपालमा थेरवादी श्रामणेरको रूपमा भिक्षाटन गर्नु हुने पहिलो

श्रामणेर कर्मशील श्रामणेर हुन ।
 त्यसपछि देश विदेश चारिका गर्दै
 उहाँ बर्मा मा जानु भयो । वि. सं.
 १९८९ (सन् १९३२) मा उहाँ
 बर्मा मा उपसम्पन्न भिक्षु हुनु
 भयो । भिक्षु प्रज्ञानन्द नामाकरण
 गरियो ।

भिक्षु प्रज्ञानन्द सुमंगल
 विहारमा पाल्नु भएपछि विहारको
 वातावरण क्रमशः शान्त हुन
 थाल्यो । पहिले भिक्षु प्रज्ञारश्मि
 बस्नुहुँदा नानाधरी प्रश्न गर्न
 आउनेहरू पनि सन्तोषजनक
 जवाफ पाएकोले चुप लाग्न थाले ।
 विहारमा क्रमिक सुधार हुँदै गयो ।
 ललितपुरका चन्द्रज्योति

भिक्षु गुणघोषले श्रीलङ्काबाट ल्याउनु भएको भगवान
 बुद्धको पवित्र शस्थियातु स्त. संघमहानायक भिक्षु
 प्रज्ञानन्द महास्वविरद्वारा सुमंगल विहारमा प्रदर्शन

उपासक, भीमराज उपासक, सुन उपासकहरू उहाँकै सत्संगतमा परी बुद्धधर्ममा
 दीक्षित भए । उनीहरू सुमंगल विहारका प्रमुख उपासकहरू मध्येका भए । यस्तै
 धेरै उपासक उपासिकाहरू धर्माबोध भए । भिक्षु प्रज्ञानन्द बस्नु भएकै पालामा
 सुमंगल विहार दान गरिएको थियो ।

भिक्षु प्रज्ञानन्द देश निर्वासनमा

नेपालमा शेरबाद शासन टिक्न लागेको देख्न नसक्नेहरूको चुगलि एवं
 कुचक्रले गर्दा वि. सं. २००१ सालमा तत्कालीन राणा शासक श्री ३
 जुद्धशम्शेरले भिक्षुहरूलाई सिंहदरवारमा बोलाई धर्मोपदेश नगर्ने आदेश दिए ।
 बुद्धको जन्मभूमि मै बुद्धको उपदेश प्रचार गर्न नपाइने, बुद्ध पूजा गर्न नपाइने,
 प्रव्रजित गर्न नपाइने भनी लेखिएको कागजमा सही गर्न नमानेपछि भिक्षुहरूलाई

देश निकाला गर्ने आदेश दिइ भिक्षुहरूलाई एक एक जना सिपाही लगाइ सिंहदरवारबाट बाहिर पठाए । भिक्षु प्रज्ञानन्द सिपाही पछि पछि राखी सुमंगल विहारमा फर्कनु हुँदा सबै उपासकोपासिकाहरू विहारमा भेला हुन आए । भिक्षुहरूलाई देश निकाला गरिने हुकुम भएको कुरा सबैले थाहा पाए । क्रूर राणा शासक प्रति उनीहरूको जतिसुकै आक्रोश उत्पन्न भए पनि उक्त विहारबाट भिक्षुहरू बाहिर जानु भएको टुलु टुलु हेरी आँसु बगाउनु बाहेक अरु केही लागेन ।

२००५ सालको यस घटनामा आठजना भिक्षुहरूलाई देश निकाला गरिएको थियो । उहाँहरू भिक्षु प्रज्ञानन्द, भिक्षु धम्मालोक, भिक्षु सुबोधानन्द, भिक्षु प्रज्ञारश्मि, श्रामणेर अगधम्म, श्रामणेर रत्नज्योति, श्रामणेर कुमार काश्यप र श्रामणेर प्रज्ञारस हुन । भिक्षु प्रज्ञानन्द र श्रामणेर प्रज्ञारस श्री सुमंगल विहारबाट निस्कनु भएको थियो । विहार छोड्नु अघि भिक्षु प्रज्ञानन्दले सुमंगल विहारको बुद्ध मूर्ति सम्मुख यसरी प्रार्थना गर्नुभयो ।

“आज भिक्षुहरूको विरुद्धमा विरोधीहरूको चुगलि बलियो भइ देशबाट निष्काशन गरिनु परेता पनि आगामी ३ वर्ष भित्र हामी फेरी नेपालमा भित्रिन पाउँ । हे भगवान्, हे शास्ता ! तपाईंको सद्गमको चिराक अझ टूलो गरी स्थायी रूपमा बन्न सकोस् ।” यति प्रार्थना गर्नु भइ गहभरी आँसु लिई साथै उपासकोपासिकाहरूको अध्रमुखलाई मौन सान्त्वना दिनु भै सुमंगल विहारबाट भारतको कलिम्पोग तर्फ प्रस्थान गर्नु भयो ।

भिक्षु प्रज्ञानन्दको स्वदेश आगमन

सुमंगल विहारमा विराजित भगवान् शाक्यमूर्ति बुद्ध समक्ष गरिएको प्रार्थना ३ वर्ष नवित्दै साकार बन्न पुग्यो । स्व. महानायक आचार्य भिक्षु अमृतानन्द पहाथीवरको अथक प्रयासले सन् १९४६ अप्रेलमा श्रीलंकाका भिक्षु नारद महास्थीवरको नेतृत्वमा भिक्षु अमृतानन्द सहित ५ सदस्यीय प्रतिनिधि मण्डल नेपालमा आउनु भयो । त्यसवेला श्री ३ पद्मशम्शोर महाराज हुनु भएको थियो । निष्काशित भिक्षुहरू पनि क्रमशः स्वदेश फर्कनु भयो । भिक्षु प्रज्ञानन्द

स्वदेश फर्कनु भइ बलम्बु विहारमा बस्नु भएको खबर पाई सुमंगल विहारका उपासक उपासिकाहरूले विहारमा पाल्न निमन्त्रण गर्न गए। भिक्षु प्रज्ञानन्द पुनः सुमंगल विहार फर्की आफ्नो प्रार्थना सफल भएको देखि हर्षले थाम्न नसकी अश्रुधारा बगाई भगवान्लाई वन्दना गरे। तर दुःखको कुरो उहाँले आफू सगै गएका श्रामणेर प्रजारसलाई भने स्वदेश फर्काउन सकेन। किनकि उहाँको कालिम्पोंग मै देहावसान भएको थियो।

त्यसबेला देखि भिक्षु प्रज्ञानन्द वि. सं. २०१३ सालसम्म सुमंगल विहार मै बस्नु भयो। बीच बीचमा उहाँ बलम्बु, मातातीर्थ, लुभु, आदि ठाउँ ठाउँमा जानु भई धर्म प्रचार गर्नु मै बर्माका छैठौं धर्म संगयनामा भाग लिन जानु भएको थियो। तर २०१३ सालमा उहाँले सुमंगल विहार छोड्नु भयो। पछि शाक्यसिंह विहार निर्माण भएपछि त्यहीं नै आवासिय रूपमा बस्नु भयो र त्यहीं २०४९ फागुण २८ गते उहाँको देहावसान भयो।

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर

वि. सं. १९७८ आश्विन शुक्ल एकादशीका दिन काठमाडौंको थिँठी ब्वावहालमा आमा सूर्यप्रभा बजाचार्य र बुबा पूर्णानन्द बजाचार्यको कुलमा जन्मनु भएका भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको गृहस्थीको नाम सप्तरत्न बजाचार्य हो। हुने विरूवाको चित्तो पात भने भै सानै उमेर देखि शान्त विनम्र सुशील एवं गम्भीर स्वभाव भएका सप्तरत्नले घरमा कसैले चाल नपाउने गरी किण्डोल विहारमा गई धर्म प्रवचन सुन्ने गर्दथ्यो। भिक्षु प्रज्ञानन्दको शान्त दान्त इन्द्रिय,

धर्मप्रवचन आदिले प्रभावित भइ उहाँकै सहयोगले मन्तरत्न २० वर्षको उमेरमै वि. सं. १९९७ माघ शुक्ल पूर्णिमाको दिन कुशिनगरमा भिक्षु चन्द्रमणि महास्थविरको उपाध्यायत्वमा श्रामणेर प्रव्रजित हुनभयो । उहाँलाई श्रामणेर बुद्धघोष नामाकरण गरियो । वि. सं. २००० सालमा धर्मा जानु भै 'जातवेन' भन्ने गाउँमा अगमहापण्डित ऊ केतुमाला महास्थविर (भौप्या भयाडो) को उपाध्यायत्वमा उपसम्पन्न भिक्षु वन्नुभयो ।

वर्षामा बुद्धधर्मको अध्ययन गरी उहाँ २००३ सालमा स्वदेश फर्कनु भै आनन्द कुटी विहारमा बस्नु भयो । यस अघि वर्षामै छ्दा कालिम्पोंगबाट भिक्षु प्रज्ञानन्दले 'यदि तिमी नेपालमा जान्छौ भने सुमंगल विहारमा जानु' भनी पत्र पठाउनु भएकोले त्यस बखत उहाँ पाटनका सन् उपासक, भीमराज उपासकहरूको प्रार्थना स्वीकार गरी पहिलो पटक सुमंगल विहारमा गल्नु भयो । नेपालमा उहाँले पहिलो वर्षावास यही विहारमा गर्नु भयो । उहाँको आगमनले यस विहारमा धर्मको प्रदीप भून प्रज्वलन भयो । उहाँले धर्मको अतिरिक्त स्थानीय बालबालिकाहरूलाई विद्या अध्ययन पनि गराउनु हुन्थ्यो । यसै समयमा उहाँ कहाँ सधैं आइ धर्मोपदेश सुन्न आउने उपासक उपासिकाहरू मध्ये रुद्रराज शाक्य र गणेश कुमारी प्रव्रजित हुनु गौरवको कुरा हो । यस अघि पाटन ओकुवहालका चन्द्रज्योति शाक्य र लक्ष्मीमाया शाक्यकी सुपुत्र बुद्ध रत्न शाक्य भिक्षु धम्मलोक, भिक्षु अमृतानन्दको सहयोगमा कुशीनगरका ऊ चन्द्रमणि महास्थविरकहाँ प्रव्रजित भइ श्रामणेर अवधोष हुनु भयो । बुद्धरत्नलाई सानै उमेरदेखि बुद्ध धर्म अध्ययनको निम्ति उनको आमा बुबाले सुमंगल विहारका भिक्षुहरूलाई समर्पण गरिएको थियो ।

वि. सं. २००६ सालमा भिक्षु बुद्धघोषले रुद्रराजलाई कुशिनगरमा लगी ऊ चन्द्रमणि महास्थविर कहाँ प्रव्रजित गराई श्रामणेर सुदर्शन नामाकरण गरियो । ६ महिना पछि यस विहारमा सधैं आइरहने मनोहरा र शुभलक्ष्मीहरू (चन्द्रज्योति कै छोरीहरू) अनागारिका मागधी र माधवी नामले प्रव्रजित हुनुभयो । गणेशकुमारी पनि वर्षामा जानु भै ऊ धम्मबुद्ध महास्थविर कहाँ प्रव्रजित

हुनु भयो उहाँको नाम अनागारिका धम्मवती राखियो । २००३ सालदेखि ३ वर्षसम्म सुमंगल विहारमा वर्षावास गर्नु भइ वि. सं. २००६ सालमा भिक्षु बुद्धघोष तानसेनमा द्वितीयवर्षावास बस्न जानु भयो । त्यहाँबाट हिरालाल शाक्य नामक ११ वर्षीय बालक र श्रामणेरे सुदर्शन साथमा लिइ काठमाडौंको श्रीघः विहारमा आउनु भयो र त्यहीं वर्षावास गर्नुभयो । त्यसपछि उहाँ बलम्बुमा र यम्पि विहार (ईबही) मा वर्षावास गर्नुभयो ।

वि. सं. २०१० सालमा सुमंगल विहारमा बस्नु भएका भिक्षुहरू

त्यस बखत यो विहारमा ७ जना भिक्षु र श्रामणेरेहरू बस्नु भएको थियो । उहाँहरू -

१. भिक्षु प्रज्ञानन्द	२. भिक्षु बुद्धघोष	३. भिक्षु विवेकानन्द
४. भिक्षु धम्मानन्द	५. भिक्षु संवर	६. श्रामणेरे सुदर्शन
७. श्रामणेरे मेधंकर		

भिक्षु बुद्धघोष दोश्रो पटक बर्मामा

भिक्षु बुद्धघोष वि. सं. २०१० सालमा सुमंगल विहारमा वर्षावास गर्नु भयो । उहाँले नेपालमा केही युवकहरू र श्रामणेरेहरूलाई बर्मामा बुद्ध धर्म अध्ययनार्थ छात्रवृत्ति प्राप्तिको निमित्त बर्माको बुद्धशासन कौन्सिलमा निवेदन पठाउनु भएको थियो । श्रामणेरे मेधंकर, श्रामणेरे धम्मानन्द र श्रामणेरे सुदर्शनको स्वीकृति आएको थियो । तर श्रामणेरे मेधंकर र सुदर्शनले बर्मा जाने इच्छा नगरेकोले श्रामणेरे धम्मानन्दलाई लिई दोश्रो पटक २०११ सालमा भिक्षु बुद्धघोष बर्मामा जानु भयो । हिरालाल शाक्यलाई भिकाई अगममहापण्डित ऊ. विशुद्ध महास्थविरको उपाध्यायत्वमा प्रब्रजित गराउनु भयो । उहाँलाई श्रामणेरे ज्ञानपुष्पिक नामाकरण गरियो । २०१६ सालमा भिक्षु बुद्धघोष बर्मा बाट नेपालमा आउनु भै श्रीघः विहारमा वर्षावास गर्नुभयो । २०१७ सालमा सुन उपासकहरूको प्रार्थना स्वीकार गरी पुनः सुमंगल विहारमै वर्षावास गर्नुभयो । २०१८ सालमा त्रिशुली सुगत बौद्ध मण्डलका सचिव धर्मरत्न शाक्यको निमन्त्रणामा उहाँ त्रिशुली

जानु भै सुगतपुर विहारमा वर्षावास गर्नुभयो । त्यसै बेला देखि उहाँले त्रिशुलीमा बुद्धधर्मको कक्षागत अध्यापन गराउनु भयो र यहीबाट नेपाल बौद्ध परिचयिता शिक्षाको उदय भयो ।

२०२० साल (सन् १९६४) देखि उहाँ सुमंगल विहारमा स्थायी रूपमा बस्नु भयो । यस विहारको उन्नति र सम्बृद्धिमा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको ठूलो योगदान रहिआएको छ ।

सन् १९६४ (२०२० साल) देखि सुमंगल विहारमा भिक्षुहरूको वर्षावास तालिका

सन्	वर्षावास गर्ने भिक्षुहरू
१९६४-१९६७	भिक्षु बुद्धघोष
१९६८-१९७४	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु ज्ञानपूर्णक
१९७५	भिक्षु बुद्धघोष
१९७६	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु रत्नज्योति, भिक्षु सुगतमुनि
१९७७-१९७८	भिक्षु बुद्धघोष र श्रामणेरहरू संघरत्न, आनन्द, प्रजालोक
१९७९	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु अगवश (बंगलादेश) भिक्षु धर्मकीर्ति (भारत), श्रामणेर संघरत्न, श्रामणेर प्रजालोक
१९८०	भिक्षु बुद्धघोष, श्रामणेर संघरत्न
१९८१-१९८२	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सुनन्द, श्रामणेर संघरत्न
१९८३	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सोभन, भिक्षु राष्ट्रपाल
१९८४	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु राष्ट्रपाल,
१९८५	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु राष्ट्रपाल ऊ. पञ्जासामी, (बर्मा), भिक्षु सम्यकज्योति
१९८६	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सम्यकज्योति
१९८७	भिक्षु सम्यकज्योति (भिक्षु बुद्धघोष अन्तर्राष्ट्रिय वौद्ध भावना केन्द्र शंखमोलमा वर्षावास)
१९८८-१९८९	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सम्यकज्योति,

१९९०	भिक्षु बुद्धघोष
१९९२	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सुमेघ, भिक्षु सम्यक्ज्योति
१९९३	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सुमेघ, भिक्षु सम्यक्ज्योति
१९९४	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सुमेघ, भिक्षु सम्यक्ज्योति
१९९५	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु सुमेघ
१९९६	भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु विशुद्धानन्द, श्रामणेर सोभन

सुमंगल बौद्ध संघ

वि. सं. २०१० सालमा भिक्षु प्रजाररिमको अथक प्रयासले सुमंगल विहार र विहारमा बस्ने भिक्षुहरूलाई चतुप्रत्यय द्वारा सेवा गर्ने उद्देश्यले दायक परिषद्को रूपमा 'श्री सुमंगल बौद्ध संघ' नामको संस्था यस विहारमा गठन गरियो। भिक्षु प्रज्ञानन्दको धर्मानुसाकत्वमा, सुन उपासकको अध्यक्षतामा गठन गरिएको यो संस्थामा भिक्षु प्रजाररिम सचिव हुनु भएको थियो। सानु उपासक कोषाध्यक्ष हुनु भएको थियो।

सुमंगल विहारको नायक

सुमंगल बौद्ध संघको स्थापना भइसकेपछि यो विहारमा बस्नु भएका भिक्षुहरू मध्ये भिक्षु बुद्धघोष र भिक्षु संवर बर्मा जानु भएको र भिक्षु विवेकानन्द, श्रामणेर मेघंकर, श्रामणेर सुदर्शनहरू पनि आ-आफ्नो काम विशेषले अन्यत्र जानु भएको थियो। भिक्षु प्रजाररिम यम्पि विहारमा गइ बस्नु भएको थियो। सुमंगल विहारमा भिक्षु म्ज्ञानन्द र भिक्षु धम्मानन्द मात्र बाँकी रहनु भयो। यही प्रसंगलाई लिएर भिक्षुहरूलाई सुमंगल विहारबाट निकाली दिए भन्ने केही उपासकहरूको गुनासो हुन थाल्यो। यही लोकोपवादलाई समाधानको निम्ति श्रीघः विहारमा भिक्षुहरूको एक बैठक बस्यो। उक्त बैठकमा भिक्षु अमृतानन्दले विभिन्न विहारको नायक घोषणा गर्ने प्रस्ताव राख्नु भयो। आनन्दकुटी विहारको नायक भिक्षु धम्मालोक, श्रीघः विहारको नायक भिक्षु सुबोधानन्द, सुमंगल विहारको नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द हुन् र अब देखि कुनै भिक्षुहरू विहारमा बस्नु पर्दा नायक भिक्षुको अनुमति लिनुपर्ने कुरा सर्वसम्मतिबाट स्वीकृत गरियो।

वि. सं. २०१३ सालमा २५०० औं बुद्ध जयन्ती भव्यरूपले मनाउन सुमंगल

विहारमा काठमाडौं र पाटनका भिक्षुहरू उपासक उपासिकाहरू र गण्यमाण्यहरूको एक बैठक बसेको थियो । उक्त बैठकमा सुमंगल बौद्ध संस्थाका सचिव भिक्षु प्रजारशिमको नेतृत्वमा बुद्ध जयन्तीको कार्यक्रममा सहयोग गर्नु पर्दछ भनी केही उपासकहरूले राय दिएका थिए भने केही भिक्षु प्रज्ञानन्दको नेतृत्वमा उक्त कार्य गर्ने पक्षमा थिए । पछि अर्को सभा भिक्षु प्रज्ञानन्दको अनुपस्थितिमा भएको र सभाको निर्णय अनुसार भिक्षु प्रजारशिम पुनः सुमंगल विहारमा बस्नु भयो । पछि भिक्षु प्रज्ञानन्दले सुमंगल विहार त्याग गर्नु भयो । यस विहारको वर्तमान नायक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर हुनुहुन्छ ।

सुन उपासकको नेतृत्वमा धेरै वर्षसम्म सुमंगल बौद्ध संघले कार्य गरे । पछि गएर विविध कारण वशा केही वर्षसम्म यस संस्था निष्क्रिय हुन गएको थियो । त्यसैले २०२४ सालमा आएर 'उपासक संघ' नामक एक नयाँ संस्था खडा भयो । यस संघले त्यसै सालमा ललितपुरको चार स्तूप पूजा गर्नुका साथै १५ बहालमा गई बाहा पूजा र चैत्य पूजाको आयोजना गरेको थियो ।

२०२८ साल आश्विन २६ गते सुमंगल विहारमा भएको बैठकले सुमंगल बौद्ध संघलाई पुनः क्रियाशील गराउन रामकाजी उपासकको अध्यक्षतामा उक्त संघका पदाधिकारीहरूको पुनर्गठन गरियो ।

सुमंगल बौद्ध संघको नवनिर्वाचित पदाधिकारीहरू :-

१. धर्मानुशासक	-	भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर
२. सभापति	-	रामकाजी उपासक, नागबहा
३. उपसभापति	-	न्दुक्षलाल महजंन, लुखुसी
४. सचिव	-	गुणराज शाक्य, कनिबहा
५. उप सचिव	-	पवित्र बहादुर बज्राचार्य, हःबहा
६. कौषाध्यक्ष	-	सानु उपासक, तुगः यछु
७. प्रचार मंत्री	-	हेराकाजी सुइका, नागबहा
८. उपप्रचार मंत्री	-	भाइलाल महजंन, कुटिसौगः
९. सदस्यहरू	-	बहादुर शाक्य, चिवालाछि ओकुवहा । भाइज्यान शाक्य, छाप्बहा, कान्छा महजंन, मिखाबहा । धर्मलाल महजंन,

कृसननी । नातिकाजी शाक्य, हःखा । आशाकाजी शाक्य चिबालाछी ओकुवहा । हरि महर्जन कुटिसौगः । किरण शाक्य, ओकुवहा । प्रेमबहादुर बज्जाचार्य वनवहाः । पुनमाया शाक्य, नुगः यछु । हेरामाया शाक्य, इबही । हेराशोभा शाक्य, छ्वास । इन्दिरा शोभा शाक्य छ्वास ।

सल्लाहकार सदस्यहरू

आशाराम शाक्य, ईबही । भिमराज शाक्य, चलखु । धर्मरत्न शाक्य, ताजाफः । इन्द्रमान महर्जन, कृसननी । बाबुकाजी महर्जन, गुइत ।

साधारण सदस्यहरू

१. हर्षवीर शाक्य, ओकुवहा	२. तरिकाजी महर्जन, पिछै
३. बुद्धवीर महर्जन, लुखुसी	४. हेरालाल महर्जन लुखुसी
५. गोपिलाल महर्जन, लुखुसी	६. धर्मरत्न शाक्य, यतालवी
७. भिमराज शाक्य, कनिवहा	८. आनन्द शाक्य, छ्वास
९. जुजुकाजी महर्जन, यनमू	१०. किसनवीर उपासक, वनवहा
११. चक्रमान शाक्य, चलखु	१२. लक्ष्मीलाल उपासक, तंगः
१३. बाबुकाजी शाक्य, मंगः	१४. आशालाल महर्जन, खपिछै
१५. जितलाल महर्जन, दुपात्	१६. साहिला महर्जन, कुसननी
१७. गोपिलाल महर्जन, कुटिसौगः	१८. काजिलाल महर्जन, खपिचे
१९. चिनियादाई, लुखुसी	२०. राम, छय्वहा
२१. हेराकाजी शाक्य, न्हुवहा	२२. बुलाल महर्जन, कुटिसौगः
२३. राम, कुटिसौगः	२४. न्हुक्षेबहादुर, भ्नातापो
२५. बुलाल महर्जन, खपिछै	२६. आशाकाजी, खपिछै
२७. माहिलाकाजी, नागबहा	२८. आकाशाजी शाक्य, ईबही
२९. सानुकाजी शाक्य, ईबही	३०. अष्ट उपासक
३१. कान्छदाई, हःखा	३२. धर्मरत्न शाक्य, हःखा
३३. आशालाल, सःक्व	३४. जितलाल हौग
३५. आशाकाजी, हौगः	३६. भाईलाल महर्जन, कुटीसौगः
३७. भाइलाल महर्जन, कोटेश्वर	३८. बाबुकाजी शाक्य, महाबौद्ध

३९. मंगललाल, खपिंछे
 ४१. हर्षबहादुर ठासि
 ४३. रत्नबहादुर, लुभु
 ४५. कुलराज वैद्य, चिकवही
 ४७. भुय महर्जन, हःखा
 ४९. हेरा, यतालवि
 ५१. मोतिकाजी शाक्य, हौगः
 ५३. आशारत्न शाक्य, इंबही
 ५५. अष्टलाल, कुसननी
 ५७. सानु, कुसननी ।

४०. सानुलाल, खपिंछे
 ४२. नारायण, ठासि
 ४४. धर्मरत्न
 ४६. रत्नबहादुर चिकवही
 ४८. हजुरमान ठिमी
 ५०. भक्तबहादुर, पाटनढोका
 ५२. पूर्णबहादुर शाक्य, इंबही
 ५४. हर्षरत्न शाक्य, इंबही
 ५६. सानुलाल, कुसननी
 ५८. बुलाल, कोटेश्वर

उपासिका सदस्यहरू

१. पुनमाया शाक्य, तःज	२. कृष्णकुमारी शाक्य, मंगः
३. व्यतिमाया शाक्य, नुगः	४. रत्नदेवी शाक्य, ओकुबहा
५. नरेन्द्रलक्ष्मी, जोम्बहा	६. मन्दिरा, तःज
७. रत्नमाया, तगः	८. तुयु भयजु, इंबही
९. रूकमणि, मंगः	१०. येमयजु, इंबही
११. वेतिमाया, नकवही	१२. लक्ष्मीमाया, कुसननी
१३. पार्वती महर्जन, नकवही	१४. दानमाया, नायलखु
१५. माया दुपात	१६. मोहनमाया, नकवही
१७. पुनमाया, खपिंछे	१८. मैया, नकवही
१९. हर्षमाया, हःखा	२०. बौद्धलक्ष्मी, नायलाखु
२१. तीर्थकुमारी, चिकवही	२२. दिलशोभा, तःजः
२३. ज्ञानिमाया, खसपंछे	२४. कान्द्री, ओकुबहा
२५. मोहनमाया, छुसिखा	२६. ज्ञानी, तनवहा
२७. अष्टमाया शाक्य, उवाहा वही	२८. सानु, कोटेश्वर
२९. पुनमाया, न्हुबहा	३०. माया, कुसननी
३१. राममाया, थेच्व	३२. बुद्धमाया, दुपात
३३. नानीव्यति, थेच्व	३४. चीधि, दुपात

३५. दातिमैयां, थेच्च	३६. पुतली, सुनागुठी
३७. देवलक्ष्मी, थेच्च	३८. पुनमाया, सुनगुठी
३९. जोमाया, सादुपात्	४०. कान्छी, तंगः
४१. अष्टमाया, दुपात्	४२. पुनमाया, कुसननी
४३. तरिमै, कुसननी	४४. बेतिमाया, नकबही
४५. व्यतिमाया, कुटिसौगः	४६. जगतमाया, हःखा
४७. सानुमाया, गुजिवहा	४८. मङ्गलदेवी, मिखावहा
४९. कृष्णमाया, सुनगुठी	५०. हेरामाया, हःखा
५१. व्येलकुमारी, कुटीसौगः	५२. तुयुमाया, दुपात्
५३. जोगमाया, नुगः	५४. न्हुक्षमाया, भ्नातपो
५५. लक्ष्मी कुमारी, मंगः	५६. मानसोभा, नुग
५७. पार्वती, मंगः	५८. नानीमाया, ईवही
५९. हेराकुमारी, तन्व्यननी	६०. सानुमाया, नगण्यः
६१. नानीव्यति, मंगः	६२. गुणलक्ष्मी ईवही
६३. हर्षमाया, गुडत	६४. मोहनलक्ष्मी शाक्य, ईवही
६५. शोभालक्ष्मी शाक्य, ईवही	६६. रसनालक्ष्मी शाक्य, ईवही
६७. ज्ञानी, बहीननी	६८. बुद्धमाया, लुखुसी
६९. लद्धिमाया लुखुसी ।	

यसरी डेढसय भन्दा बढी सदस्य संख्या रहेको सुमंगल बौद्ध संघको त्यसबेलाको मासिक शुक्ल -१२० पैसा र वार्षिक शुक्ल रू. १ मात्र थियो ।

सुमंगल बौद्ध संघ पुनर्गठनको ठीक एक वर्ष पछि पुनः कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको चुनावको प्रस्ताव न्याइयो तीनजना चुनाव कमिश्नरहरू नियुक्त गरियो । उहाँहरू - भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु ज्ञानपूर्णिक र प्रा. आशाराम शाक्य हुनु हुन्छ । यसपछि अर्को बैठकमा खिचातानी हुँदा हुँदै चुनाव अनिश्चित कालको निमित्त स्थगित गर्ने निर्णय गरियो । अध्यक्ष, सचिव पदको निमित्त भैरहेको उक्त खिचातानीले गर्दा तत्कालीन कार्यसमिति भंग गरियो । अर्को कार्य समिति गठन गर्न भिक्षु सुमंगल, भिक्षु ज्ञानपूर्णिक र भिक्षु सुदर्शन तीन जनाको आयोजक समिति गठन गरियो । २०२९ फागुण २७ गते बसेको सभामा न्हुक्षेनाल महर्जनको

अध्यक्षतामा सुमंगल बौद्ध संघ पुनर्गठन भयो ।

धर्मानुशासक	-	भिक्षु सुबोधानन्द महास्वविर भिक्षु बुद्धघोष महास्वविर भिक्षु ज्ञानपूर्णक महास्वविर
सल्लाहकार	-	रामकाजी शाक्य धर्मलाल महर्जन
अध्यक्ष	-	न्हुक्षेलाल महर्जन
उपाध्यक्ष	-	बहादुर शाक्य
सचिव	-	पवित्रबहादुर बज्राचार्य
उपसचिव	-	भाइलाल महर्जन नगतिकाजी शाक्य
प्रचार सचिव	-	हेराकाजी सुजिका
क्रोपाध्यक्ष	-	सान् उपासक
मदस्यहरू	-	बाबुकाजी महर्जन, गुणराज शाक्य, हरि महर्जन, इन्द्रमान महर्जन ।

यसै सालमा यस संघका भूतपूर्व सल्लाहकार भीमराज शाक्यको असामयिक देहवहासन भएको थियो । उहाँलाई सुमंगल बौद्ध संघको प्रतिनिधिको रूपमा ललितपुर बुद्ध जयन्ती ट्रष्ट कर्मिटाया पठाइराखेको थियो । २०३० वैशाख देखि उक्त ट्रष्ट कर्मिटाया नबनियुक्त अध्यक्ष न्हुक्षलाल महर्जनलाई नियुक्त गरी पठाइएको थियो । २३ भाद्रमा पवित्रबहादुर बज्राचार्यले राजीनामा दिनु भएकोले सचिव पदमा बहादुर शाक्यलाई नियुक्त गरियो । यसरी नै अरू एक दुई जना मदस्यहरूले पनि छोडी दिए । अध्यक्ष संगको मतभेदले गर्दा हेराकाजी सुजिकालाई संघबाट निष्काशन गरियो । उपाध्यक्ष बहादुर शाक्यले राजीनामा दिएकोले बोधिबज्र बज्राचार्य नागबहालाई उपाध्यक्षमा नियुक्त गरियो । २०३० सालमा न्हुक्षलाल महर्जनकै अध्यक्षतामा सुमंगल विहार उपासक संघ खडा गरियो । त्यसको उपाध्यक्ष र सचिवमा क्रमशः धर्मलाल महर्जन र मंगललाल महर्जन रहनु भएको थियो ।

यस अघि २०२७ सालमै पवित्रबहादुर बज्राचार्यको अध्यक्षतामा यम विहारमा युवक बौद्ध मण्डलको स्थापना भएको थियो । २०२९ सालमा आएर उक्त

संस्थालाई यस विहारमा ठाउँ दिने नदिने सम्बन्धमा मत भेद भएकोले अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको बैठक बसी अन्तिम निर्णय दिइयो । उक्त निर्णय अनुसार पुरानो संस्था सुमंगल बौद्ध संघलाई मात्र ठाउँ दिने निर्णय गरिएको थियो ।

२०३२ सालमा पनि सुमंगल बौद्ध संघका उपासकहरूको बीच केही छुट फुट देखिन गयो । २०३३ साल फागुण २२ गते अखिल नेपाल भिक्षु महासंघले बहादुर शाक्यको अध्यक्षतामा सुमंगल बौद्ध संघको पुनर्गठन गरियो ।

धर्मानुशासक	-	भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर
सल्लाहकार	-	प्रा. आशाराम शाक्य, ईबही महेन्द्ररत्न शाक्य, सुन्धारा
अध्यक्ष	-	बहादुर शाक्य, ओकुवहा
उपाध्यक्ष	-	रामकाजी शाक्य, नागवहा
सचिव	-	गुणराज शाक्य, ओकुवहा
उपसचिव	-	पूर्णमान शाक्य, वलखु
कोषाध्यक्ष	-	सानु शाक्य, सुन्धारा
प्रचारक	-	हेराकाजी, सुजिका, नागवहा
उप प्रचारक	-	इन्दिराशोभा शाक्य, छुवास
सदस्य	-	नातिकाजी शाक्य, हःखा । भाइज्यान शाक्य, छात्रबहा रत्न ज्योति शाक्य, नकवहील, हर्षरत्न शाक्य, नकवहिल, बुद्धरत्न शाक्य,, नकिबहिल, पुनमाया शाक्य, सुन्धारा, बेतिमाया शाक्य सुन्धारा, कान्छी उपासिका, तंगः, धर्मरत्न शाक्य, हःखा, हेराशोभा शाक्य, छुवास, नानिमाया शाक्य, ओकुवहा, मंगलदेवी शाक्य, सुन्धारा ।

२०३४ सालमा कोषाध्यक्ष सानु उपासकको असामयिक निधन भएकोले उहाँको सुपुत्र अष्टमान शाक्यलाई कोषाध्यक्ष नियुक्त गरियो ।

वि. सं. २०३६ श्रावण २० गते सुमंगल बौद्ध संघका पदाधिकारीहरूलाई पुनः फेर बदल गरियो । जस अनुसार सल्लाहकार महेन्द्ररत्न शाक्यलाई उपसचिव पदमा राखी पूर्णमान शाक्यलाई सदस्यमा राखियो । सहकोषाध्यक्षमा धर्मरत्न शाक्य हःखालाई नियुक्त गरियो । रत्न ज्योति शाक्य ओकुवहा धर्मरत्न शाक्य, ताजाफः, मंगलदेवी शाक्य सुन्धारा र प्रा. आशाराम शाक्य समेत पाँच जना सल्लाहकार राखियो । सदस्य संख्या घटाई नातिकाजी शाक्य, पूर्णमान शाक्य र

भाईज्यान शाक्य गरी जम्मा ३ जना मात्र राखियो । अन्य पदहरूमा यथावत नै गरियो ।

२०४३ वैशाख ५ गते सुमंगल बौद्ध संघका अध्यक्ष बहादुर शाक्यको हृदय गति बन्द भै असामयिक निधन भएकोले २०४३ जेष्ठ १७ गते बसेको श्री सुमंगल बौद्ध संघको बैठकले यस संघलाई निम्न अनुसार पुनर्गठन गरियो ।

अध्यक्ष - रामकाजी उपासक,
उपाध्यक्ष - गुणराज उपासक
सचिव - महेन्द्ररत्न शाक्य,
उपसचिव - पूर्णमान शाक्य
कोषाध्यक्ष - धर्मरत्न शाक्य, हःखा
अन्य पदहरूलाई यथावत नै गरियो ।

२०४७ सालमा रामकाजी उपासक परलोक हुनु भएकोले गुणराज शाक्यको अध्यक्षतामा सुमंगल बौद्ध संघ पुनः पुनर्गठन गरियो ।

उक्त पुनर्गठित निम्न पदाधिकारीहरू वर्तमान अवस्थासम्म कार्यरत छन् -

प्रधानुशासक - भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर
अध्यक्ष - गुणराज शाक्य
उपाध्यक्ष - भिम शाक्य
उपाध्यक्ष - हेराकाजी शाक्य
सचिव - पूर्णमान शाक्य
उपसचिव - विष्णु शाक्य
उपसचिव - महेन्द्ररत्न शाक्य
कोषाध्यक्ष - नाति शाक्य
उपकोषाध्यक्ष - इन्द्रशोभा शाक्य

सल्लाहकार सदस्यहरू

१. भिक्षु सुदर्शन, महास्थविर
२. भिक्षु सम्यक् ज्योति
३. प्रा. आशाराम शाक्य
४. धर्मरत्न शाक्य त्रिशुली

सदस्यहरू

१. भाइज्यान शाक्य	२. भाइलाल महर्जन
३. धर्मरत्न शाक्य, ह:खा	४. रत्न ज्योति शाक्य, नकवही
५. दया शाही	६. खड्गसिं नामा
७. अनागरिका माधवी	९. बेतिमाया शाक्य, नुग:
१०. न्हुक्षबहादुर नकमी	११. तेजरत्न शाक्य
१२. गणेश शाक्य	१३. रत्नदेवी शाक्य
१४. रत्नज्योति शाक्य, ओकुबहा	१५. हेराशोभा शाक्य
१६. मंगलदेवी शाक्य	१७. हर्षरत्न शाक्य

सुमंगल बौद्ध संघमा हालसम्म धर्मानुशासक भएका भिक्षुहरू

१. भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर	२. भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर
३. भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर	४. भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर

सुमंगल बौद्ध संघमा हालसम्म सल्लाहकार भएका व्यक्तिहरू

१. प्रा. आशाराम शाक्य,	२. भिमराज शाक्य, चलखु
३. धर्मरत्न शाक्य, ताजाफ:	४. इन्द्रमान महर्जन, कुसननी
५. बाबुकाजी महर्जन, गुडत:	६. रामकाजी उपासक, नागवहा
७. धर्मलाल महर्जन	८. मोतिकाजी शाक्य, हौग:
९. भिक्षु सुदर्शन महास्थविर	१०. भिक्षु सम्यकज्योति
११. महेन्द्ररत्न शाक्य	१२. रत्नज्योति शाक्य, नकवही
१३. रत्नज्योति शाक्य, ओकुबहा	१४. मंगलदेवी शाक्य, नुग:यछु।

सुमंगल बौद्ध संघका संस्थापक र अध्यक्षहरू

१. भिक्षु प्रज्ञारश्मि-संस्थापक	
१. सुन उपासक	- (२०१० साल - २०२७ साल)
३. रामकाजी उपासक	- (२०२८साल-२०२९ साल)
४. न्हुक्षीलाल महर्जन	- (२०२९ साल फागुण - २०३३ साल)
५. बहादुर शाक्य	- (२०३३ फागुण - २०४३ वैशाख)

६. रामकाजी उपासक - (२०४३ जेष्ठ - २०४७)

७. गुणराज शाक्य - (२०४७ फागुण - हालसम्म कार्यरत)

सुमंगल विहारका वरिष्ठ उपासक उपासिकाहरू विहारदायिका उपासिका मोतिलानी शाक्य

यस विहारका प्रमुख उपासिकाहरूमा सर्वप्रथम विहार दायिका श्रद्धामयी उपासिका मोतिलानि कै नाम उल्लेख गर्नु वाञ्छनीय छ । उहाँ सुन्धारा ललितपुर यद्यु तःखाछे निवासी स्व. हर्षमान शाक्यको धर्मपत्नी हुनुहुन्छ । कोमल, स्वच्छ हृदयी, सुशील, श्रद्धालु उपासिका जहिले पनि वार्या हातमा ढकिचा (पूजा सामग्री राख्ने भाँडो) लिई विहारमा आई बुद्धको पूजा गरी धर्मदेभाना सुनी दान गरी शील पालन गर्ने गर्छिन् । उहाँको सदिका अनुसार तीन जना छोराहरू तेजबहादुर, हर्षबहादुर, दानबहादुरहरूले सुमंगल विहार भिक्षुसंघलाई दान दिइयो । उहाँकै प्रेरणाले माहिला

स्व. मोतिलानी उपासिका

छोरा हर्षबहादुर (सानु उपासक), बुहारीहरू पुनमाया उपासिका, बेतिमाया उपासिका यस विहारका प्रमुख उपासक उपासिकाहरू बन्न पुगे । यति मात्र नभई हर्षबहादुरकी एउटा छोरी समेत बुद्ध शासनमा प्रव्रजित भई अनागारिका अनुपमा भइन् । यसरी नै पुनमायाकी एउटी नातिनी मंगलदेवी शाक्य पनि प्रव्रजित भै अनागारिका जयवती बनिन् । उनी हाल ताइवानमा बुद्ध धर्मको अध्ययनार्थ जानु भएकी छिन् । मोतिलानि ७३ वर्षको उमेरमा वि. सं. २०१० साल फागुण कृष्ण एकादशीका दिन परलोक हुनु भयो । आज ललितपुर उपमहानगरमा धेरैवाद् बुद्धधर्मको जग बसाल्न सर्वप्रथम विहार दान दिने यी

महिलाको बुद्धधर्म प्रतिको महान् श्रद्धा जबसम्म सुमंगल विहार रहरिहन्छ तबसम्म जीवित नै हुनेछ ।

सुन उपासक

सुन शाक्य
ओकुबहालका एक प्रतिष्ठित व्यक्ति थिए। यिनलाई आफूले जानेको कुरामा ठूलो घमण्ड थियो । उनलाई विहारमा न्याउन लक्ष्मीमाया उपासिका, चन्द्रज्योति उपासकका साथै भीमराज शाक्यको पनि ठूलो हात थियो । उनीहरूले सम्झाई बुझाई विहारमा आउन आग्रह गरेपछि बल्ल सुन उपासक

स्व. सुन उपासक आफ्नो छोरासंग

बेलुकी पख लालटेन हातमा लिई आफ्ना एकदुई जना साथीहरू साथमा सुमंगल विहारमा आइ भिक्षु प्रज्ञानन्द संग कुशल वार्ता गरे । भीमराज उपासककै प्रेरणाले विहारमा आएता पनि भीमराजले जस्तै उनले भिक्षु प्रज्ञानन्दसंग धर्मको विषयमा धेरै दिनसम्म छलफल प्रश्नोत्तर गरेका थिए । उनले भिक्षु प्रज्ञानन्द सम्मुख एउटा शर्त राखेका थिए । उनको प्रश्नको जवाफ चित्त बुझ्ने गरी दिई उनलाई धर्मावाबोध गराउन सकेमा उनी विहारमा आउन नछाड्ने शर्त थियो । भिक्षु प्रज्ञानन्दले पनि उनलाई धर्मावबोध गराउन नसके सुमंगल विहार छाडी दिने प्रतिज्ञा गर्नु भएको थियो । आखिर धर्मको जीत भयो उनले आफ्नो हार स्वीकार गर्नु पर्यो । लुकी छिपी विहारमा आउने उनकी धर्मपत्नी पूर्णमाया उपासिकाले एक पटक उनलाई 'तपाईंले आफ्नो वचन पूरा गर्नुपर्यो, भिक्षु सम्मुख शील प्रार्थना गर्नुहोस्' भनी आग्रह गर्दा उनले भनेका थिए- "म तिमीहरू जस्तो होइन, आफ्नो मनमा शंका भएसम्म भिक्षुहरूलाई बन्दना गरी शील प्रार्थना गर्ने व्यक्ति होइन । मैले शील प्रार्थना गरे पछि कहिल्यै उल्लंघन पनि गर्दिन । त्यस बखत सुमंगल विहारमा कुशागरका चन्द्रमणि महास्थविर आउनु भएको

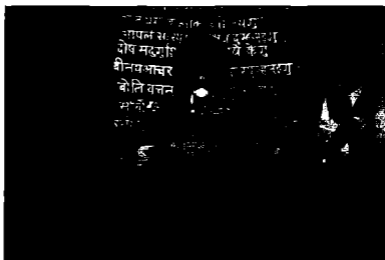
थियो । उहाँको सम्मुख सबैले शील प्रार्थना गरे तर सुन उपासकले प्रार्थना गरेनन् । पछि आफ्नो सबै शंका दूर भएपछि भिक्षु प्रज्ञानन्द सम्मुख उनी समगल विहारका एक हट्टा कट्टा प्रमुख उपासक बने । लामो समयसम्म समगल बौद्ध संघका अध्यक्ष बनी समगल विहारको वरिष्ठको जग्गा प्राप्त गरी ऊत्तर दक्षिण तर्फको विहार निर्माण कार्य आदिमा उनले ठूलो साहसता पाए । उनको साहसिक कार्यमा उनलाई चन्द्रज्योति शर्मा, न्हुक्षीलाल महर्जन, सन् उपासक भीमराज उपासक, गणराज, रामकाजी उपासकहरूको ठूलो सहूल मिलेको थियो । उनले चतुर्प्रत्यय द्वारा भिक्षुसंघको सेवा गरे । सुन उपासकका पुज्य माता मांतिमाया उपासिका पनि पुराना उपासिका मध्येकी हुन् । उनले समगल बौद्ध संघलाई रू. एक हजार प्रदान गरी उक्त संघको संरक्षिका बनेकी थिइन् । उनको ७८ वर्षको उमेरमा वि. सं. २०१३ साल आषाढ शुक्ल पंचमीका दिन देहवसान भयो ।

न्हुक्षीलाल उपासक

गाटन लुखुभी टोल निवासी न्हुक्षीलाल महर्जन समगल विहारका पुराना उपासकहरू मध्ये एक हुन् । उहाँले समगल विहार जिणोद्वारा एव नव निर्माण कार्यमा सुन उपासक भीमराज, सानु उपासकहरूलाई ठूलो सहूल गनु भएको थियो । विहारमा मूले विहारको रेखदेख गर्ने काम उहाँलाई सुम्पिएको थियो । विहारको दक्षिण पाटुको आवास गृह निर्माण गर्दा चापागाउँ बज्रवागहीको ८५ हात लामो ठूलो रूख रू. २५०- ना किनेर ल्याई चिने लगाई विहार निर्माण गरेको कुरा उहाँले बताउनु भएको छ । बज्रवागही जंगलको काठ कहीं

उपासक न्हुक्षीलाल महर्जन
(हाल भिक्षु कालुदारी)

स्व. सुन उपासक र न्हुक्षेलाल उपासक

पनि लान नहुने किंवदन्ती आज पनि छ। यति हुंदा हुँदै पनि यस्तो मंगल कार्यमा देवीले पनि साथ दिनु हुनेछ भनी दृढ विश्वासका साथ काठ ल्याएको थियो। उहाँको यो साहसिक कार्यमा चापागार्जुको हरि उपासकले ठूलो मद्दत गर्नु भएको थियो। विहारको उत्तर पट्टिको जग्गा छुटाउन आफ्ना ज्वाइँसंग जग्गा सट्टा पट्टा गरिएको थियो। उहाँले विहारलाई त्यस बखत रू. ५००-५००/- पाँच पटक चन्दा पनि दिनु भएको थियो। चार वर्ष सम्म सुमंगल बौद्ध संघको अध्यक्ष पदमा रहनु भएको न्हुक्षेलाल उपासक आज भन्दा बीसवर्ष अगाडि लुम्बिनीमा भिक्षु अनिरूढ महास्थविरको आचार्य तथा भिक्षु महानामको उपाध्यायत्वमा उपसम्पन्न भिक्षु बन्नु भयो। उहाँको नाम भिक्षु कालुदायी राखियो उहाँ हाल मणिमण्डप विहारमा हुनुहुन्छ र उमेर ९० वर्ष पूरा भएको छ।

रामकाजी उपासक

रामकाजी उपासक नागबहालका एक प्रतिष्ठित व्यक्ति हुनुहुन्थ्यो। उहाँको पूरा नाम रामरत्न शाक्य हो। उहाँ सुन उपासक कै पालादेखि सुमंगल विहार मा आउनु भएको थियो। लामो समयसम्म भिक्षुहरूलाई चतुप्रत्ययद्वारा सेवा गर्ने तथा सुमंगल विहारमा सेवा गर्ने उपासकहरूमा रामकाजी अग्रपंक्तिमा थिए। दुई पटक सम्म सुमंगल बौद्ध संघको अध्यक्ष बन्ने उपासक पनि उहाँ नै

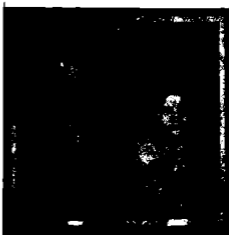
नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको पुरस्कार वितरण समारोहमा
बोल्नु हुँदै स्व. राम रत्न शाक्य

हुनुहुन्छ । उहाँको कार्यकालमा पनि सुमंगल विहारमा केही निर्माण कार्यहरू भएका थिए । यो विहारको पश्चिम पट्टिको शौचालयको निर्माण उहाँ र गुणराज शाक्यहरूले गर्नु भएका थिए । यस विहारको हाल पुननिर्माण गरिएको दक्षिण पट्टिको विहार उहाँको पालामा पनि पुनः निर्माण गर्ने प्रयास गरिएको थियो । २००८ सालमा सुन उपासक, ऋक्षेालाल उपासकहरूको पालामा बनाईएको उक्त विहार जीर्ण भएकोले यसलाई भत्काई हाललाई एक तल्लाको निर्माण गर्ने निर्णय गरिएको थियो । तर विहारदाताहरूको तर्फबाट पनि उक्त विहार साविक भैँ दुई तले नै गरी बनाउनु पर्छ , एक तला गर्दा विहारको सुरक्षा नहुने सुझाव आए पछि पुन निर्माण कार्य अनिश्चित कालको निमित्त स्थगित गरिएको थियो । २०४७ सालमा उहाँको स्वर्गारोहण भयो ।

बहादुर उपासक

पाटन ओकुबहाल निवासी बहादुर शाक्य सुमंगल विहारका प्रतिष्ठित उपासकहरू मध्ये एक हुन् । पाटनको ज्याठा गुम्बामा साहिंला भन्तेको धर्म प्रवचन बरोबर सुन्न जाने बहादुर शाक्य नेपाल सम्बत् १०८७ मा सुमंगल बौद्ध संघले

ललितपुरका चार स्तुप (धुर) पूजा आयोजना गर्दा ईबहीको धूर पूजामा पहिलो पटक हेर्न गएका थिए । सुन उपासक र गुणराज उपासकको आग्रहले उहाँ धूर पूजामा जानु भएको थियो । त्यहाँ भिक्षुहरूको धर्मोपदेश सुनी त्यसको भोलि पल्ट देखि निरन्तर रूपमा सुमंगल विहारमा आउनु भयो । वि. सं. २०३३ फागुण २२ गते देखि सुमंगल बौद्ध संघको अध्यक्ष हुनु भयो । यसै सालमा सुमंगल

स्व. बहादुर उपासक र तारादेवी उपासिका

विहारमा पानी ट्याँकी निर्माण, बोधि वृक्षको वरिपरि पर्खाल लगाई इँटा छापी दिएको र सुमंगल विहार पुनः निर्माणको निमित्त पनि आर्थिक सहयोग गर्नु भएको थियो । वि. सं. २०३७ मा बौद्ध विहारमा प्रत्येक दिनको अष्टमीका दिन बुद्ध पुजाको आयोजना भएको थियो । बुद्ध पूजामा ठाउँ ठाउँको विहारमा धारा, ट्याँकी, विहार निर्माण आदि कार्यमा आर्थिक सहयोग पनि उहाँले गर्नु भयो । उहाँ ३ पटक सम्म श्रामणेर प्रव्रजित पनि हुनुभयो । २०४३ बैशाख बैशाख ५ गते अकस्मात हृदय गति बन्द भई उहाँको निधन भयो । उहाँकी धर्मपत्नी तारादेवी शाक्यले पनि उहाँको समयमा र हाल पनि सुमंगल बौद्ध संघको सदस्य भई विहार निर्माण आदि कार्यमा ठूलो सहयोग पुऱ्याउँदै आउनु भएको छ ।

गुणराज उपासक

पाटन ओकुवहाल निवासी गुणराज शाक्य हाल ७६ वर्षको हुनुहुन्छ । तरूणावस्था देखि नै लगनखेलको मतिब्व भैरव स्थानमा ३२ वर्ष सम्म अटूट रूपमा गई भजन गरिरहेका गुणराज शाक्यलाई एक दिन आमाले ज्योतिषी कहाँ जन्म कुण्डली देखाउन जाँदा भैरवको दोष लागेको छ, त्यहाँ ३ पाथी कालो भटमास राखी पूजा गर्नु भनेर ल्याएका थिए । यो कुरा सुनी दिक्क मानेका गुणराजलाई एक जना साथीले आ-आफ्नो धर्म आ-आफैले गर्नु पदंछ भनी

सल्लाह दिए। भजन गर्ने जान मन तलागी घरबाट बाहिर घुम्न निस्केका गुणराजले बाटामा सुन उपासकलाई भेटे। संयोगवश सुन उपासकले उनलाई विहारमा आउन आग्रह गरे। भजन कीर्तनबाट उदास भै आफ्नो गन्तव्यको खोजीमा हिंडेका गुणराजलाई धर्मको बाटो खुले भई अनुभव भयो र उनले विहारमा आउन स्वीकार गरे। भोलिपल्ट एका विहानै न्हुक्षेलाउ उपासकले बोलाउन आए। उनीसँगै सुमंगल विहारमा प्रवेश गरे। वि. सं. २०२५ साल तिरको यस घटनाले उहाँलाई ठूलो मन्तुष्टि प्राप्त भयो। त्यसवेला देखि उहाँले यस विहारमा सुमंगल बौद्ध संघको कहिले सदस्य

कहिले सचिव भै कार्य गर्नुभयो। हाल उहाँ यस संघको अध्यक्ष हुनु हुन्छ। उहाँको अध्यक्ष कानमै यस विहारको दीक्षण तर्फको हाल पुनः निर्माण गरिएको भवनको निर्माण कार्य पनि पूरा भएको छ।

अन्य उपासकउपासिकाहरू

यस विहारमा धेरै उपासक उपासिकाहरूले भिक्षु संघको सेवा गरी दान, शील, भावनाको अभ्यास गरी आफ्नो जीवन सार्थक गर्नु भएका छन्। उहाँहरू मध्ये केही उपासक उपासिकाहरूको बारेमा यहाँ केही कुरा उल्लेख गरेको छु।

यस विहारका पुराना उपासकहरूमा ओकुबहालका चन्द्रज्योति शाक्य पनि एक हुन्। उहाँले यस विहारको दीक्षण पट्टि हालै भत्काइ पुनः निर्माण गरेको विहारको कौसीमा ईटा विछपाइ दिनु भएको थियो। उहाँकी धर्मपत्नी लक्ष्मीमाया उपासिका हुन्। उहाँहरूले भिक्षु संघलाई चतुष्टयद्वारा सेवा गर्नुका साथै आफ्ना पुत्र पुत्रीहरूलाई प्रबर्जित गराएका थिए।

पाटन नकबहिल न्याखाचोकका (पाँछु गावहा चल्बुमा सरेको) भीमराज शाक्य र उहाँकी आमा, दाजु न्हुक्षेराज, भाइ रत्नराज शाक्यहरू पनि शुरू शुरूमै

यस विहारमा आउने उपासकहरू हुन् । सुमंगल बौद्ध संघका सन्लाहकार हुनु भएका भीमराज उपासक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरको सत् संगतले सुमंगल विहारका तत्कालीन प्रमुख उपासकहरू मध्येका भए । उहाँले पनि भिक्षु संघको र विहार निर्माण कार्यमा सेवा गरेका थिए । वि. सं. २०२९ साल बैशाख २६ गते उहाँको स्वर्गारोण भयो । उहाँको सुपुत्र पूर्णमान शाक्य हाल सुमंगल बौद्ध संघका सचिव हुनु हुन्छ ।

सानु उपासक पाटन सुन्धारा निवासी थिए । उनी स्व. चन्द्रज्योति शाक्य विहारदायिका मोतिलानी उपासिकाकी सुपुत्र थिए । यस विहारमा सानु उपासको पनि ठूलो योगदान थियो । उहाँकै प्रयासले यस विहारको दक्षिण तर्फ जग्गा किनी क्षेत्र विस्तार गरिएको थियो । यही नयाँ जग्गामा उहाँ लगायत भिक्षु प्रजारश्मि । सुन उपासक, न्हुक्षेलाल, भीमराज उपासकहरूले सबै उपासक उपासिकाहरूको सहयोगले भिक्षुहरूको निवासको निमित्त प्रथम एक तल्ले भवन र पछि दुई तले भवनको निर्माण गरेको थियो । वि. सं. २००८ सालमा निर्माण गरिएको उक्त भवन जीर्ण भएकोले त्यसलाई भत्काई हाल पुननिर्माण गरिएको हो । उहाँकी धर्मपत्नी बेतिमाया शाक्य पनि पहिले देखि नै विहारमा आउनु भै पुण्यकार्यमा समर्पित छन् ।

पाटन ओकुबहालका स्व. हर्षवीर शाक्य पनि यस विहारका पुराना उपासक थिए । उहाँले पनि सु. बौ. सं. को सदस्य भई कार्य गर्नु भएका थिए । उहाँकी धर्मपत्नी रत्नदेवी शाक्य पनि पहिले देखिनै विहारमा आउनु भै पुण्य संचय गर्ने उपासिकाहरू मध्ये एक हुन् । उहाँ गत २०५२ बैशाख २९ का दिन

परलोक हुन् भयो ।

दिवगत हुन् भएका उपासकहरूमा पाटन हाखाका धर्मरत्न शाक्य पनि एक हुन् । उहाँले सुमंगल बौद्ध संघमा कोषाध्यक्ष भै कार्य गर्नु भएको थियो । यमरी नै ओकुबहालका रत्नज्योति शाक्य पनि आफ्नो जीवनकालमा यस संघमा कहिले सदस्य र कहिले सल्लाहकार बन्नु भएको थियो ।

धर्मरत्न शाक्य, विशुली २००६ सालदेखि यस विहारमा संलग्न व्यक्त हुनु हुन्छ । वि. सं. २०१० सालमा सुमंगल बौद्ध संघ खडा गर्ने संघको विधान

स्व. सानु उपासक

बनाउनु भएका धर्मरत्न धेरै पटक सुमंगल बौद्ध संघमा सल्लाहका बन्नु भए र हाल पनि सल्लाहकार नै हुनुहुन्छ । सुमंगल बौद्ध संघको क्रियाकलाप तथा पुनर्गठन आदिमा उहाँको सल्लाह पनि लिइने गर्थ्यो । पुग नपुग १०० वटा ग्रन्थहरू लेख्नु भएका उहाँ एक बरिष्ठ बौद्ध विद्वान पनि हुनुहुन्छ । गत २०५३ श्रावण ५ गते उहाँलाई नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठानमा अभिनन्दन समारोह गरिएको थियो । सुमंगल बौद्ध संघ लगायत २० वटा बौद्ध मठहरूले उहाँलाई अभिनन्दन गरेका थिए ।

हालको सुमंगल विहार पुनर्निर्माण कार्यमा दत्त चित्तले काम गर्ने ३ जन उपासकहरू भीम शाक्य, हेराकाजी सुइका र नातिकजी शाक्य हुन् । उहाँहरू तीनै जना पुगना उपासकहरू नै हुन् । भीम शाक्य ओकुबहा यतानवी निवास हुन् । सुमंगल विहारको सीमा गृहमा पहिलो पटक श्रामणेर तिर्खान्द्रिय हुनु भएका शाक्य लामामा गडै घ्यलु पनि हुनु भएको थियो । पाटन हाखा टोर्का नातिकजी शाक्यले पनि दक्षिण तर्फको विहार मात्र नभइ उत्तरतर्फको विहार निर्माण कार्यमा

स्व. भीमराज शाक्य

पनि पहिले निकै परिश्रम गर्नु भएको थियो । पाटन नागवहालका हेराकाजी सुइका पनि पुरानो उपासक हुनुहुन्छ । उहाँले विहार निर्माण कार्यमा धेरै चन्दा संकलन गर्नु भएकी छ । उहाँ सुमंगल विहारको तर्फबाट बौद्ध दायक केन्द्रीय परिषदमा सदस्य पनि हुनु हुन्छ ।

प्रा. आशाराम शाक्य, पवित्रबहादुर बज्राचार्य, भाइलाल महर्जन, पूर्णमान शाक्य, रत्नज्योति शाक्य, नकबर्हिल, भाईज्यान शाक्य, सानुराजा शाक्य आदि धेरै उपासकहरू छन् जसको बारेमा यहाँ मैले उल्लेख गर्न पाएन । यमरी नै छत्रराज शाक्य, आशाकाजी, बाबुकाजी, सानुकाजी, आशा आःजु, हरि जुजुकाजी, धर्मलाल, काजीलाल, रेम, सानुलाल, गणेश, आशालाल, काजिरत्न, बुलाल, जितलाल, भाइलाल, विन्दु, धर्मराज, खड्गसिं, पंचराज, शुक्रराज, बाबुरत्न आदि धेरै उपासकहरूको बारेमा पनि मैले लेख्न पाएन ।

भिक्षु प्रज्ञानन्द पुतली उपासिकाहरू बायाँ छेउमा सप्तरत्न बजाचार्य

उपासिकाहरूमा दौवाहा अजि उपासिका जसले आफ्नो घर बेची त्यस बखत विहारमा रु. ५००१- प्रदान गर्नु भएको थियो । त्यही रकमले सुन उपासकहरूले यस विहारको भगवानको दायाँ तर्फ आवास बनाइएको थियो जुन ठाउँमा अहिले पुनः निर्माण गर्दा भन्दाइ राखिएको छ ।

पुतलि अजि उपासिका जसको घर इलाननीमा सुमंगल विहारमा भिक्षुहरू बस्नु अगाडि नै भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर पाल्नु भै प्रत्येक अष्टमीका दिन बुद्ध पूजा, धर्म देशना गर्नु हुन्थ्यो ।

पाटन सुन्धाराकी पुनमाया उपासिका विहार दायक तेजबहादुर शाक्यकी धर्मपत्नी हुन् । उनले पनि यो विहारमा भिक्षु संघलाई ठूलो सेवा गर्नु भएको थियो । विहारको पछाडि उत्तर तर्फको पुरानो भान्छ घर निर्माण गर्न लगाउनुका साथै उत्तर तर्फको हलमा सिमेण्टको अभाव भएको बेलामा पनि प्लाष्टर गर्न लगाउनु भएका थिए ।

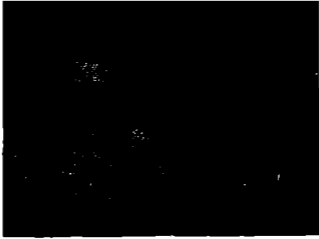
यसरी नै पुराना उपासिकाहरूमा लक्ष्मीमाया शाक्य (श्रामणेर अग्गधम्मकी आमा), लक्ष्मीमाया उपासिका (भिक्षु अश्वघोषकी आमा), हिराथंकु उपासिका

सुमंगल विहारको उपासक उपासिकाहरू

(अनागारिका धम्मवतीकी आमा), भीमराज उपासककी आमा, भ्नातपोलका बेबामाया उपासिका, नरेन्द्रलक्ष्मी, आशामाया चित्रकार, मोहनमाया, चिरिमाया, सिरिमाया, पार्वती, न्हुक्षेमाया, माया, मैया, पुनमाया तःज, अष्टमाया शाक्य (भिक्षु सुदर्शनकी दिदी), नानीमाया, नानी मयेजु, संघलक्ष्मी आदि धेरै उपासिकाहरू छन् उहाँहरूको बारेमा पनि मैले विस्तारपूर्वक उल्लेख गर्न सकेन। यसरी नै धनमाया, विष्णुमाया ओकुबहा, मोहनमाया, छ्वास, बेतिमाया, पुल्थोक, पुनमाया न्हुवहा, तेजमाया लगनखेल, चैत्यमाया ओकुबहा, रत्नमाया, मंगः, कान्छी, कयो, मोहनदेवी, नरेन्द्रलक्ष्मी, गंगालक्ष्मी, तारा, चम्पा, लक्ष्मी, मंजु, कृष्णदेवी, कृष्णकुमारी, नक्कली, तरिमै, तुल्सिमाया, नायु, नैक्यामै, लीला, शोभा, शोभा, दण आदि थुप्रै उपासिकाहरूका बारेमा पनि मैले यहाँ उल्लेख गर्न पाइन।

ओकुबहाल-छ्वासकी इन्दिरा शोभा शाक्य र हेराशोभा शाक्य पुराना उपासिकाहरू मध्येका हुन। उहाँहरू दिनहुँ विहारमा आई सेवा गर्ने उपासिकाहरू मध्येका पनि हुन्। भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर बाट विभिन्न पालि सूत्रहरू सिकी

स्व. विहार दायकदायिका तेजबादुर शाक्य र पुनमाया शाक्य

कण्ठळ गरि राख्ने यी उपासिका द्वय दिदी बहिनीहरू सुमंगल बौद्ध संघको कार्यकता भै विभिन्न सभा समारोह आदिमा भाग लिनुका साथै, धर्म प्रवचन, परित्राण गर्नमा बौद्ध गीत भजनहरू गाउनमा पनि सिपालु छन्। नेपालका समस्त धेरवादी विहार तथा भिक्षु अनागारिकाहरूले यिनीहरूलाई देख्ने वित्तिकै सुमंगल विहारलाई सम्फन्छन्। बास्तवमा चित्त नदुखाईकन भन्ने हो भने यी उपासिकाहरूको देन सुमंगल विहारको निम्ति अभिट छापको रूपमा रहनेछन्।

सुमंगल विहारमा भएका महत्त्वपूर्ण कार्यहरू अमाई पूजा

यस विहारमा हाल प्रत्येक औंसिका दिन बुद्ध पूजा गरी भिक्षुहरूलाई भोजन प्रदान गरिन्छ। स्व. संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरको यस विहारमा पहिलो आगमन कालदेखि नै यहाँ औंसिका दिन विशेष रूपमा बुद्ध पूजा गर्ने प्रथा शुरू भएको हो। यसलाई निरन्तरता दिन समय समयमा उपासक उपासिकाहरूले सुमंगल बौद्ध संघलाई आर्थिक सहयोग दिदै आएका छन्। स्व. भिक्षु धर्मवंश

स्थविरले यसको निमित्त एक टुक्रा जग्गा दान दिनु भएको थियो । पछि सो जग्गा बेची आएको रकम रू. ४५००१- स्थायी कोषमा राखेको छ । भिक्षु राष्ट्रपालले पनि रू. २०००१-स्व. बेखादाई उपासक कपियाकारले रू. ७२००१- यसमा प्रदान गरिएको थियो । हाल यो अभाई भोजन दानको निमित्त उपासक उपासिकाहरूले बेला बखतमा आफैले पालो लिने र निरन्तर रूपमा दान दिने व्यवस्था मिलाएका छन् । नकवहीलका रत्नज्योति शान्यले पनि अक्षय कोषमा रू. ५०००१- हालै प्रदान गर्नु भएको छ । यसरी नै प्रत्येक महिनाको अष्टमीका दिन गणमहाविहार मा, पूर्णिमाको दिन आनन्दकुटी विहारमा र संक्रान्तिका दिन श्रीघः विहारमा बुद्ध पूजा गरी भिक्षुसंघलाई भोजन दान गरिन्छ ।

प्रथम कथिनोत्सव

भिक्षु प्रज्ञानन्द सुमंगल विहारमा बस्नु भएकै बेला बर्मेली ढाँचाले कथिनोत्सव जुलुस यात्राको रूपमा सर्व प्रथम यही विहारमा भएको थियो । भिक्षु प्रज्ञानन्दले कठिन दान लिनु भएको थियो । यस अघि काठमाडौंमा पनि कथिनोत्सव भएको थियो । तर यात्राको रूपमा यहाँ प्रथम भएको भनी उहाँको जीवनीमा उल्लेख भएको छ । यसपछि यो विहारमा भिक्षुहरूको वर्षावास समाप्ति पछि धेरै पटक कठिनोत्सव भैसक्यो भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरले पनि धेरै पटक कठिन चीवर दान लिनु भएको छ ।

आजीवन सदस्यको प्रचलन

२०३३ सालमा सुमंगल बौद्ध संघले कार्यकारिणी सदस्य, सल्लाहकार सदस्य, साधारण सदस्यको अतिरिक्त आजीवन सदस्यको नयाँ व्यवस्था गरेको थियो । रू. ५११- शुल्क लिई आजीवन सदस्य बनाउँदा त्यसबेला ४४ जना उपासक उपासिकाहरू सदस्य बनेका थिए । यसबाट दायकसभाको रूपमा रहेको सुमंगल बौद्ध संघलाई एउटा निश्चित कोष रकम प्राप्त भयो । यसरी सुमंगल विहारमा आजीवन सदस्य बन्ने नयाँ प्रथा शुरू भएपछि अन्य विहारहरूमा पनि यो प्रथा अपनाउन थाले । हाल रू. १०५१- शुल्क दिइ जो कोही भिक्षु अनागारिका उपासक उपासिकाहरू पनि यस संस्थाको आजीवन सदस्य बन्न सकिन्छ । यो पुस्तक लेखनको अवधि सम्म सुमंगल बौद्ध संघको आजीवन सदस्य संख्या ४१५ पुगेको थियो । यसरी विहारको दायक सभामा आजीवन सदस्य बन्ने प्रचलन सुमंगल विहारबाट शुरू भएको हो ।

बुद्धको अग्रश्रावकहरूको अस्थिधातु प्रदर्शन

२००८ साल कार्तिक २० गते भगवान बुद्धका अग्रश्रावकहरू सारिपुत्र महास्थविर र महामौद्गल्यायन महास्थविरको अस्थिधातु नेपालमा ल्याइएको थियो । त्यस पवित्र अस्थिधातुको स्वागत सत्कार गर्ने स्वर्ण अबसर सुमंगल विहारलाई पनि प्राप्त भयो । हजारौं नरनारीहरूले यो विहारमा आई उक्त अस्थिधातु दर्शन गरेका थिए ।

बुद्धको पवित्र अस्थिधातु प्रदर्शन

केही वर्ष अगाडि भिक्षु गुणघोषले श्रीलंकाबाट बुद्धको पवित्र अस्थि धातु यस विहारमा ल्याउनु भएको थियो । भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर प्रमुख सुमंगल बौद्ध संघले अस्थिधातुलाई भव्य स्वागत गरेका थिए । स्व. संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरले भगवान बुद्धको पवित्र अस्थिधातु भएको चैत्य खोल्नु भै सबैलाई दर्शन गराउनु भयो । यस पाँक्तका लेखकलाई सबै प्रथम बुद्धको पवित्र अस्थिधातु दर्शन गर्ने सौभाग्य यसै बेला प्राप्त भएको हो ।

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उत्थान

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरले संस्थापन गर्नु भएको तथा नुवाकोट त्रिशुलीघाट उदय भएको बुद्ध धर्म, बौद्ध दर्शन, संस्कृति र कलाको विषयमा अध्ययन अध्यापन गराउने सस्था नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको केन्द्रीय कार्यालय भिक्षु बुद्धघोष महाः केन्द्रीय परीक्षा नियन्त्रक हुनु भएकोले वि. सं. २०२१ सालदेखि २१ वर्षसम्म अर्थात् दूइ दसक भन्दा बढी यही सुमंगल विहारमा रहेको थियो । २०२१ सालदेखि २०२७ सम्म र २०३२ सालदेखि २०४६ साल सम्म उक्त कार्यालय यहाँ रहँदा वर्षेनी सद्धम्म पालक र कोविद परीक्षा तथा अन्य परीक्षा संचालन हुनुका साथै पुरस्कार वितरण समारोह यही हुने गर्दथ्यो । २०४६ सालदेखि उक्त कार्यालय मणिमण्डप विहारमा सारिएको थियो । नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको रजन जयन्ती समारोहको पद यात्रा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर को नेतृत्वमा यहीं विहारबाट शुरू गरी ललितपुर नगरको परिक्रमा गरी यशोधरा बौद्ध विद्यालयमा बहत् सभा गरिएको थियो । यसरी नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उत्थान र क्रमिक विकासमा यस विहारको ठूलो देन छ ।

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको प्रमाणपत्र वितरण समारोहमा प्रतिवेदन दिनु
हुँदै केन्द्रीय परीक्षा नियन्त्रक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर

भिक्षु सुवोघानन्द महास्थविर, स्व. भिक्षु प्रज्ञारश्मि महास्थविर, भिक्षु सुदर्शन
महास्थविर ने. बौ. प. शि. को समारोहमा

स्तूप पूजा, बाहा पूजा, चैत्य पूजा र विहार पूजा

२०२४ सालमा यस विहारबाट ललितपुरका ४ स्तूप (अशोक स्तूप [र] मा बुद्ध पूजा गरेको थियो । भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको धर्मानुशासकत्वमा उन उपासकको नेतृत्वमा गरिएको यस थूर पूजाले धेरै उपासक उपासिकाहरू गार्थित भै विहारमा आउन थाले । बहादुर उपासक यही पूजा हेर्न गई सुमंगल वहारमा आउनु भएको कुरा पहिले उल्लेख गरी सकेको छु । लगनखेलको [ूर, पुल्चोकको थूर, तेताको थूर र ईबहीको थूर पूजा सकिएपछि पाटनका १५ ाहाहरूमा गई बुद्ध पूजा गरे । त्यसपछि अन्य चैत्यहरूमा पनि गइ बुद्ध पूजा रेका थिए ।

यसरी नै २०३७ सालमा सुमंगल बौद्ध संघका तत्कालीन उपसचिव हेन्द्ररत्न शाक्यले उपत्यकाका र उपत्यका बाहिरका विभिन्न धेरवादी बौद्ध वहारहरूमा बुद्ध पूजा गर्न जाने प्रस्ताव राखेपछि सुमंगल बौद्ध संघले सहर्ष वीकार गरी भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको धर्मानुशासकत्वमा बहादुर शाक्यको [तृत्वमा २०३७ सालदेखि विभिन्न विहारहरूमा महिनाको एक पटक अष्टमीका ढन बुद्ध पूजा गर्ने निर्णय गरियो । जस अनुसार सर्व प्रथम सुमंगल विहारमा [ुद्ध पूजा गरी चन्द्रकीर्ति विहार बनेपा, नगरमण्डप श्रीकीर्ति विहार कीर्तिपुर, शंखलापुर विहार धुलिखेल, सुगतपुर विहार विशुली, बुद्धविहार, गणविहार, गानन्दकुटी विहार, श्रीघः विहार आनन्द भवन विहार, संधाराम विहार ाठमाडौंमा ध्यानकुटी विहार, बनेपा, पूर्वराम विहार धुलिखेल, बौद्ध समकृत वहार, मुनि विहार, भक्तपुर, पाति विहार ठिमी, वेणुवनाराम विहार ठेचो णिधिपूर्ण विहार बलम्बु आदि विहारहरूमा २०३९ सालसम्म बुद्ध पूजा गरेको थयो ।

यस अघि २०३५ पौष १ गते धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीबाट अधिराज्य भरी मुख्य मुख्य विहारमा बुद्ध पूजा गर्ने सिलसिलामा सुमंगल वहारमा बुद्ध पूजा गरेको थियो । उहाँहरूलाई सुमंगल बौद्ध संघले स्वागत सत्कार ार्नु भएको थियो ।

युवक बौद्ध मण्डलको उदय

युवक बौद्ध मण्डल नेपालको उदय सुमंगल विहारबाट भएको हो । यस

संस्था स्थापनार्थ सुमंगल विहारमा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर, सुन उपासक, भाइलाल उपासक, हर्षवीर उपासक, न्हुक्षेलाल उपासकहरूका प्रयास एवं मद्दतले एक समूह युवकहरू सर्वश्री पवित्रबहादुर बज्राचार्य, हेमबहादुर शाक्य, केशवलाल, मोहवीर सिंह, छविरत्न धाब्जा, विनयरत्न धाब्जा, तेजमुनि शाक्यहरू बसी २०२७ श्रावण ४ गते एक अनौपचारिक सभा बसेको थियो। उक्त सभाले श्रावण १० गते नै उपासक, उपासिका, युवक युवतीहरूको ठूलो भेलामा भिक्षु बुद्धघोषको अध्यक्षतामा एक तदर्थ समिति स्थापना गरियो। उक्त तदर्थ समितिले २०२७ श्रावण १७ गते (११ जुलाई १९७०) का दिन पवित्रबहादुर बज्राचार्यको अध्यक्षतामा १७ सदस्यीय कार्यसमिति भएको युवक बौद्ध मण्डल नेपाल (Young Men's Buddhist Association, Nepal = YMBA) को स्थापना गरियो। उक्त संस्थाको धर्मानुशासकमा भिक्षु बुद्धघोष रहनुभयो। यस संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय पछि मणिमण्डप विहारमा सारियो। हाल यो संस्था लोककीर्ति महाविहार किनुवही, इटीमा रहेको छ।

बुद्ध जयन्तीको पदयात्रामा

ललितपुरमा वर्षेनी हुँदै आएको बुद्ध जयन्तीको शोभा यात्रामा यस विहारका उपासक उपासिकाहरूले पनि अनागारिकाहरू अगाडि राखी सुमंगल बौद्ध संघ सुमंगल विहारको बानर बोकी भाग लिँदै आएका छन्। बुद्ध संवत् २५०० मा नेपालमा धूमधामका साथ बुद्ध जयन्ती मनाइयो। त्यस बखत भिक्षु प्रजाररिमको नेतृत्वमा सुमंगल विहारबाट पनि भाग लिएको र विशाल जुलुसलाई विविध सेवा पुऱ्याएको थियो। त्यसै बेलादेखि नै बुद्ध जयन्तीमा भाग लिँदै आएको देखिन्छ।

बुद्ध जयन्ती ट्रष्ट समितिमा पनि भीमराज उपासक, न्हुक्षेलाल उपासक, सुमंगल बौद्ध संघको प्रतिनिधिको रूपमा रहनुभएको थियो। बहादुर उपासक उपाध्यक्ष नै हुनु भएको थियो। हाल सुमंगल बौद्ध संघको प्रतिनिधित्व उक्त समितिमा रहेको छैन। सुमंगल बौद्ध संघको भूतपूर्व अध्यक्षहरू संस्थागत प्रतिनिधित्व रहेको ऐतिहासिक तथ्यलाई स्मरण गर्दा हाल पनि राखिनु पर्ने आवश्यकता महशूस भएको छ।

सुमंगल विहारमा विदेशी बौद्ध विद्वानहरूको स्वागत

यस विहारमा सर्वप्रथम पाल्नु हुने विदेशी बौद्ध विद्वान ऊ. चन्द्रमणि महास्यविर हुनु हुन्छ। उहाँ सन् १९४४ (वि. सं. २००० साल) मा नेपालमा आउनु हुँदा श्री सुमंगल विहारमा भिक्षु प्रज्ञानन्द प्रमुख उपासक उपासिकाहरूले उहाँको भव्य स्वागत गर्नु भयो। यसअघि र पछि उहाँकै आश्रममा नेपालका धेरै सपुतहरू कुशिनगर गै प्रव्रजित भएका थिए। उहाँले सुमंगल विहारमा शील प्रदान धर्मदेशना गर्नु भएको थियो।

त्यसपछि सन् १९४६ अप्रिल मा श्री लंकाका नारद महास्यविर नेपालमा आउनु भयो। त्यस बखत उहाँ यस विहारमा पनि पाल्नु भयो। यस विहारका उपासक उपासिकाहरूलाई धर्मदेशना गर्नु भइ यस विहारको नाम यं मंगल विहारको ठाउँमा 'श्री सुमंगल विहार' राख्नु भएको थियो। त्यस पछि पटक पटक गरी वहाँ नेपालमा आउनु भएको थियो।

श्रीलंकाका नारद महास्यविरलाई सु. बौ. संघका तर्फबाट तत्कालीन अध्यक्ष बहादुर शाक्यले उपहार प्रदान गर्नु भएको (२०३६ साल)

२००८ साल माघमा श्रीलंकाका भिक्षुहरू ज्ञाण रतन र पञ्चासिंह श्री

सुमंगल विहारमा आउनु भएको थियो । उहाँहरूको उपस्थितिमा भिक्षु प्रज्ञानन्दलाई यस विहारमा विनय अनुसार कम्मवाचा वाचन गरी बेरसम्मत स्थविर पद दिनु भएको थियो । यसै बेला भिक्षु पञ्जासिंह प्रमुख सीमा सम्मत गरिएको थियो । यस पछिको इतिहास स्पष्ट भेटिएको छैन । वि. सं. २०३६ मा बंगलादेशबाट भिक्षु अगवंश नेपालमा आउनु भई यस विहारमा वर्षावास गर्नु भएको थियो ।

यसै सालमा भारतबाट पनि भिक्षु धर्मकीर्ति आउनु भइ यस विहारमा वर्षावास गर्नु भएको थियो । हालै उहाँको देहबसान भएको छ । यसै सालमा बर्माका अनागारिका दोपञ्जाचारी र दोसुख यस विहारमा आउनु भएको थियो ।

बर्माका भिक्षु आसिन महास्थविरलाई सुमंगल विहारमा स्वागत

सन् १९८५ (२०४१ सालमा) बर्मी भिक्षु ऊ. पञ्जासामी महास्थविर यस विहारमा पाल्नु मै वर्षावास गर्नु भयो । २०४२ सालमा भिक्षु प्रज्ञालोकका साथ श्रीलंकाका भिक्षु सोरत महास्थविर पनि यहाँ पाल्नु भयो ।

सन् १९७९ देखि १९८६ सम्म यस विहारमा पाल्नु भएका विदेशी बौद्ध विद्वानहरू

सुमंगल बौद्ध संघको आगन्तुक पुस्तिकामा हस्ताक्षर गर्नु भइ उद्गार प्रकट गर्नु हुने निम्न लिखित विदेशी महानुभावहरू हुन् :-

मिति

आगन्तुक महानुभावहरू

सन् १९७९-१२-४

डा. रेवतधम्म, विहार, भारत

सन् १९७९-१२-८

भदन्त खिपपञ्जु, वियतनाम

सन् १९८०-३-१७

याउको सयाडो र शिष्य दाता उल्हा यिन, बर्मा

सन् १९८१-२-२७

सन् १९८१-४-६

वि. सं. ०३८-१०-२३

वि. सं. ०४०-१-२०

सन् १९८३-८-१५

सन् १९८४-११-३०

सन् १९८५-३-२१

सन् १९८५-६-१४

सन् १९८५

सन् १९८५-१०-१४

सन् १९८६-६-७

भदन्त महासी सयाडो महास्थविर, बर्मा

आदरणीय ऊ न्यू (संयुक्त राष्ट्र संघ इकाफे
बर्माको कार्यकारी सचिव) र दो इच्चे

भदन्त टार्जपुलु सयाडो बर्मा

श्रीलंकाका भिक्षुहरू

भदन्त ऊ. सुन्दर महास्थविर

भिक्षु पियदस्सी महास्थविर, सिलौन

बर्माका भिक्षुहरू

भदन्त ऊ. पण्डिताभिवंश, बर्मा

ऊ. पञ्जासामी, बर्मा

भदन्त आनन्द कोसल्यायन, भारत

भदन्त त्राणिस्सर, बर्मा

बर्माका ओवादाचार्य ध्यान गुरु ऊ. पण्डिताभिवंश महास्थविरको श्री सुमंगल
विहारमा स्वागत

बर्माका प्रसिद्ध ध्यान गुरु, स्व. महासी सयाडो महास्थविरलाई श्री सुमंगल विहारमा भव्य स्वागत

बर्माका महासी सयाडोको सुमंगल विहारमा आगमन

बर्माका अर्हत् भिक्षुको रूपमा पूजिने पूज्य भदन्त अगमहापण्डित महासी सयाडो महास्थविर २०३७ साल फागुण ३ गते नेपालमा पाल्नुहुँदा त्रिभुवन विमानस्थलमा उहाँको स्वागतार्थ श्रीसुमंगल विहारबाट पनि भिक्षुहरू, अनागारिकाहरू, उपासक उपासिकाहरू गएका थिए। उहाँ फागुण ६ गते यस विहारमा पाल्नु हुँदा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर प्रमुख उपासक उपासिकाहरूले भुईँमा कपडा (बसा) विछुँघाई फूल अक्षताले पूजा गरी छत्र ओढाई भव्य स्वागत गरेको थियो। उहाँले यस विहारमा धर्म देशना गर्नु भयो। उहाँलाई सु. बौ. संघका अध्यक्ष बहादुर शाक्यले संघको तर्फबाट बुद्ध मूर्ति प्रदान गरियो। यस पत्तिका लेखकको पूज्य पिता बुद्धरत्न शाक्यले पनि २०" को पित्तलको बुद्धमूर्ति उपहार दिनु भएको थियो। महासी सयाडो जस्ता महान व्यक्ति ध्यान गुरुलाई स्वागत गर्न सुमंगल विहारलाई पनि सर सफाई गरी बौद्ध ध्वजाहरू फहराई सिंगारिएको थियो। वरिपरिका बाटोहरू पनि तत्कालीन नगर पंचायतको तर्फबाट सफा गर्न लगाइएको थियो।

बर्माका टाउँपुलु सयाडोको सुमंगल विहारमा आगमन

२०३८ माघ २३ गते शुक्रबारका दिन सुमंगल विहारमा बर्माका आदरणीय टाउँपुलु आरञ्जिक विश्वशान्ति महास्थविरलाई भव्य रूपमा स्वागत गरियो । उहाँले त्रिशरण (बुद्ध, धर्म, संघको शरण) जानुको महत्त्व र फल विषयमा धर्मदेशना गर्नु भयो । दिउँसो उहाँहरूको भिक्षाटन कार्यक्रम भयो । सुमंगल विहारकै प्रांगणमा सबै उपासक उपासिकाहरू हातमा भोजन फलफुल आदि खाद्य सामग्री लिइ बसेका थिए । उहाँ ओछुघानमा नसुत्ने तथा रातीपनि बसेर वा उठेर बस्ने जस्ता धृतंग धारण गर्नु भएका बर्माका प्रसिद्ध ध्यान गुरु हुनुहुन्छ । सुमंगल विहार आगमनको उपलक्ष्यमा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरले 'शरण गमनया आनिशांस नामक उहाँको पुस्तक अनुवाद गरी सुमंगल विहारबाट प्रकाशन गर्नु भयो । सुमंगल बौद्ध संघका उपसचिव महेन्द्रत्न शाक्यले उहाँको जीवनी अनुवाद गरी कालिम्पोंगबाट प्रकाशित धर्मोदय पत्रिकाको वर्ष ५ अंक ४४ मा प्रकाशित गराउनु भयो ।

बर्माका प्रसिद्ध ध्यान गुरु टाउँपुलु सयोडोलाई
श्री सुमंगल विहारमा भव्य स्वागत

थाइ भिक्षुहरू

वि. सं. २०५१ चैत्रमा थाई भिक्षुहरू र उपासक उपासिकाहरूको एक टोली यस विहारमा पाल्नु भइ केही हप्ता बस्नु भयो। भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर, भिक्षु सुमेध लगायत सुमंगल बौद्ध संघले उहाँहरूको स्वागत सत्कार गर्नु भएको थियो। भिक्षु आचान सम्वादको नेतृत्वमा आउनु भएका उक्त टोलीमा भिक्षु फ्रा थवी, फ्रा. विरा, भिक्षु बुन सड र उपासक उपासिकाहरू प्रा. डनाड, मेचि चाङ्ग आदि २३ जना हुनुहुन्थ्यो। उहाँहरूले यस विहारको पुननिर्मित भवनमा रू. ४००००।- खर्च गरी सोलार फ्लिटर राखिदिनु भयो। नातीकाजी शाक्य, इन्दिरा, हेराशोभा, तारादेवी उपासिका र अनागारिकाहरूले उहाँहरूलाई जलपान आदिमा विशेष सहयोग गरेका थिए। २०५१ चैत्र २५ गते उहाँहरूलाई विदाई समारोह गरिएको थियो।

सुमंगल विहारमा बौद्ध गोष्ठी

२०३८ श्रावण ३ गते यस विहारमा पाटनका विभिन्न पुस्तकालयहरूको बीचमा पुस्तकालय बौद्ध गोष्ठीको आयोजना भयो। तत्कालीन माननीय शिक्षा तथा संस्कृति राज्य मन्त्री श्री केशर बहादुर विष्टबाट उद्घाटन गर्नु भएको उक्त गोष्ठीमा १४ वटा पुस्तकालयले भाग लिएका थिए। महेन्द्ररत्न शाक्यको अध्यक्षतामा उक्त पुस्तकालय बौद्ध गोष्ठी आयोजक समिति गठन गरिएको थियो। भिक्षु सुनन्द समितिका प्रमुख सल्लाहकार हुनु भएको थियो।

नेपाल अधिराज्य व्यापी र वागमती अञ्चल व्यापी बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगितामा सुमंगल विहार प्रथम,

वि. सं. २०४० सालमा स्व. भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरले नेपाल अधिराज्यका धेरवादी विहारहरू सम्मिलित गराई आनन्दकुटी विहारमा प्रथम बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगिताको आयोजना गर्नु भयो। २०४० मंसिर १६ र १७ गते दुइ दिन भएको उक्त प्रतियोगितामा सुमंगल विहार प्रथम भएकोले रू. ५००।- नगद पुरस्कार तथा रनिङ्ग शिल्ड प्राप्त भएको थियो। प्रतियोगितामा सुमंगल विहारका टोली नेता महेन्द्ररत्न शाक्य, सदस्यहरू इन्दिराशोभा शाक्य, हेराकाजी सुइका, रामरत्न शाक्य, बाबुकाजी शाक्य, भीम शाक्यले भाग लिनु भएको थियो।

यसरी नै २५२६ औं बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा बुद्ध जयन्ती समारोह समिति बनेपाको आयोजनामा भएको प्रथम बागमती अंचल व्यापी बुद्ध जयन्ती रनिङ्ग शिल्ड हाजिरी जवाफ प्रतियोगितामा पनि सुमंगल विहार प्रथम भएको थियो । त्यसबखत यस विहारको तर्फबाट प्रतियोगितामा टोलि नेता महेन्द्ररत्न शाक्य, सदस्यहरू मंगलदेवी शाक्य, शुकुराज शाक्य, बाबुरत्न नापितहरूले भाग लिनु भएको थियो ।

यस अघि २५२४ औं बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा आलोक पुस्तकालय, इखाछे बाट "प्रजा ठूलो कि श्रद्धा ठूलो" भन्ने विषयमा गरिएको प्रथम वादविवाद प्रतियोगितामा पनि सुमंगल विहारको तर्फबाट महेन्द्ररत्न शाक्य टोलीनेता, इन्दिराशोभा शाक्य, वेदकुमारी शाक्य, सरला अमात्यले भाग लिई प्रथम पुरस्कार प्राप्त गरेको थियो । त्यसरी नै ललितपुरमा बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा गरिदै आएको अन्तर पुस्तकालय व्यापी बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगितामा पनि यस विहारबाट समयसमयमा भाग लिदै आएको छ ।

IBTF मा नेपाली श्रामणेरहरू

२०३६ सालमा यस विहारमा बस्नु भएका श्रामणेर प्रजालोक पछि भिक्षु

श्रीलंकामा अध्ययनार्थ प्रव्रजित गरिएका श्रामणेरहरूका साथ पूज्य भिक्षुहरू

भइ बुद्धधर्म अध्ययनार्थ श्रीलंका जानु भयो । श्रीलंकास्थित अन्तरराष्ट्रिय भिक्षु ट्रेनिङ फाउण्डेशन [BTF (International Bhikkhu Training Foundation) खोल्नु भई उक्त संस्थाको महासचिव हुनुभयो । सन् १९८६ मार्चमा (२०४२ सालमा) भिक्षु सोरत सहित उक्त संस्थाबाट उहाँ सुमंगल विहारमा आउनु भयो । नेपालका १५ जना युवकहरूलाई उक्त संस्थाबाट श्रीलंकामा लगी तालीम दिन भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर प्रमुख उहाँहरूले ती युवकहरूलाई केही दिन यस विहारमा राखी तालीम दिनु भइ श्रामणेर प्रव्रजित गरी श्रीलंकामा लानुभयो । यस पछि पनि दोश्रो पटक नेपालका कुल पुत्रहरूलाई श्रीलंकामा तालीम दिने कार्यक्रम गर्नु भएको छ ।

राष्ट्रिय अन्तरराष्ट्रिय बौद्ध सभा सम्मेलनमा सुमंगल विहार

विभिन्न बौद्ध विहारहरूमा हुने बौद्ध सभा सम्मेलनहरूमा यस विहारको

दशरथ रंगशालामा भएको १५ औं विश्व बौद्ध सम्मेलनमा
श्री सुमंगल विहारको टोली

तर्फबाट पनि भाग लिदै आइरहेको छ । धर्मोदय सभाको तत्वधानमा भएका राष्ट्रिय बौद्धसम्मेलनहरूमा तथा २०४३ मंसीर १२ देखि १७ गते सम्म काठमाडौंमा भएको १५ औं विश्वबौद्ध सम्मेलनमा पनि यस विहारको तर्फबाट भाग लिएका थिए । उक्त सम्मेलनको दशरथ रंगशालामा भएको उद्घाटन समारोहमा अनागारिका अध्याहरू लगायत सयौं उपासक उपासिकाहरूले यस विहारको तर्फबाट युनिफर्म पोशाकमा सुमंगल बौद्ध संघको बानर बोकी मार्च पास गरी भाग लिएका थिए । उक्त पदयात्रामा भाग लिन महेन्द्ररत्न शाक्यले उपासिकाहरूलाई केही दिनको तालीम पनि दिएका थियो ।

सुमंगल विहारका कपियाकार

सुमंगल विहारमा बस्नु हुने भिक्षुहरूको निमित्त सेवा गर्न भोजन सरसफाई आदिको काम गर्न विहारमै सिती आवासीय रूपमा बसी केही उपासकहरूले काम गरेका थिए । यसरी सेवा गर्नेहरूमा बेखादाई, उपासक, संघरत्न उपासक, दानरत्न उपासक, नकबहिलहरू हुन् । संघरत्न उपासक पनि पछि भिक्षु बन्नु भयो । चापागाउँ निवासी बेखादाई उपासक धेरै वर्षसम्म विहारमा कपियाकार बन्नु भयो । उहाँले आफ्नो घरबाट जम्मा गरेका केही रकम विहारलाई नै दान दिनु भएको कुरा माथि अमाई पूजा शीर्षकमा उल्लेख गरिसकेको छु । उहाँ २०४३ फागुण ३० गते यस विहारमै परलोक हुनु भयो । उहाँको अन्तिम दाह संस्कार सुमंगल बौद्ध संघले गरेको थियो । हाल केही वर्ष देखि पुनः बाबु (पुन लाल) उपासक कार्यरत हुनुहुन्छ ।

ध्यान भावनाको कार्यक्रम

यस विहारमा समय समयमा ध्यान भावना धर्मप्रवचनको कार्यक्रम हुँदै आएको छ । भियतनामका भिक्षु खिप्पपञ्जु यहाँ आउनु भै एक महिना सम्म सतिपत्तान ध्यान सिकाउनु भयो । बर्माका भिक्षु गहपतिले पनि ध्यान सिकाउनु भयो । यस्तै बर्माका ऊ. पञ्जासामी ऊ. पडिताभिवंश भिक्षुहरूले पनि ध्यान सिकाउनु भएको थियो ।

२०५३ श्रावण २१ गते देखि बर्माका भिक्षु जटिल (कान्छा लामा) ले यस विहारमा प्रत्येक दिन साँझ प्रतीत्य समुत्पाद देशना र विपस्सना ध्यान सिकाउँदै हुनुहुन्छ । उहाँ शाक्यसिंह विहारमा वर्षावास गर्नु भएको थियो र यो वर्षावास

अवधिमा उहाँले प्रतीत्य समुत्पाद देशाना गर्ने कार्यक्रम राख्नु भएको छ । सयौं उपासक उपासिकाहरू यस कार्यक्रममा संलग्न छन् ।

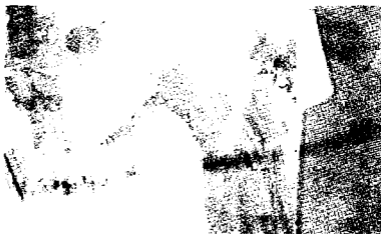
सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्ती र भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको ७३ औं जन्म दिवस

वि. सं. २०५० सालमा श्री सुमंगल विहार भिक्षु संघलाई दान दिएको ५० वर्ष पूरा भएको र पुज्य भदन्त बुद्धघोष महास्थविरको उपसम्पदा (भिक्षु) भएको पनि ५० वर्ष पूरा भइ ५१ वर्ष लागेको थियो । यस वर्ष कार्तिक १० गते भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको ७३ औं जन्म दिनमा उहाँको जन्मोत्सव र सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्ती भव्य रूपमा मनाइयो । भिक्षु अनागारिका, उपासकोपासिका र गण्यमान्य व्यक्तिहरू ल. पु. नगरपालिकाका मेयर बेखारत्न शाक्य, तत्कालीन उपमेयर चन्द्र महर्जन, वडा अध्यक्षज्युहरू लगायत ५१ जनाले ५१ वटा प्रदीप प्रज्वलन गरी मनाइएको उक्तसमारोहमा विहारदाताहरू सबैलाई प्रशंसापत्र पनि प्रदान गरिएको थियो ।

५१ वटा पूजा सामग्री राखी प्रणीत बुद्धपूजा पनि गरिएको थियो । भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको सुस्वास्थ्य र दीर्घायुको कामना गरी भिक्षुहरूले मंगल सूत्र पाठ गर्नु भएको थियो । उपासक उपासिकाहरूले ५१ वटा बस्तु दान गरेका थिए । अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरको सभापतित्वमा भएको उक्त समारोहमा थाई राजदूत डा. रोन्टोड नपगुणले ७३ वटा बेलुन उडाउनु भै सभालाई सम्बोधन गर्नुहुँदै भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको सुस्वास्थ्य र मंगल प्रार्थना गर्नु भएको थियो । उक्त समारोहमा वर्मीराजदूत परिवार पनि उपस्थित हुनु भएको थियो ।

श्री सुमंगल बौद्ध संघका तर्फबाट भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरलाई अभिनन्दन पत्र प्रदान गरिएको थियो । यसरी नै उहाँलाई अभिनन्दन गर्ने संख्याहरू यस प्रकार छन् ।

१. ज्योतिदय संघ, चापागार्ड
२. युवा बौद्ध समूह, काठमाडौं
३. यशोधरा बौद्ध परियत्ति परिवार, बैना
४. धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः

सुमंगल विहाय अन्ये जन्तो भिक्षु वृद्धाश्रम महाश्रीवन्द्यात् ७३ औं जन्म दिनको
तर्फबाट भिक्षु वृद्धाश्रम महाश्रीवन्द्यात् ७३ औं जन्म दिनको

भिक्षु वृद्धाश्रम महाश्रीवन्द्यात् विष्णु शास्त्रिक तर्फबाट
मान्यता प्राप्त कक्षाकोठामा ७३ औं जन्म दिन भएको

सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्ती समारोहमा बोल्नु हुँदै
का.पू. उमठुनगरपालिकाका मुख्यालयमा सावधान्य ।

Dhamma.Digital

सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्ती समारोहमा बोल्नु हुँदै
पुनर्निर्माण समितिका अध्यक्ष सिद्धिबहादुर शाक्य

५. शाक्यसिंह विहार परियत्ति केन्द्र, धैना
६. दीपंकर परियत्ति शिक्षालय, नागवहा
७. युवक बौद्ध मण्डल, नेपाल
८. अनागारिका संघ, ललितपुर
९. विश्वशान्ति दायक समिति, नयाँ बानेश्वर
१०. अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध भावना केन्द्र, शंखमोल
११. नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा, गणमहाविहार केन्द्र
१२. बौद्ध विहार संघ, ललितपुर
१३. सिद्धिबहादुर शाक्य, पुल्चोक ।

यसरी वर्षेनी यस विहारमा भिक्षु बुद्धघोष महास्वविरको जन्मोत्सव शील प्रार्थना, बुद्ध पूजा, धर्म प्रवचन तथा दान प्रदान, भिक्षु संघलाई भोजन दान आदि गरी उहाँको गुणगान गरी मनाउँदै आइ रहेको छ। उहाँको जन्मोत्सवमा उहाँको दाता आमा ल. पु. दुपातका स्व. माया उपासिकाले भोजन दान दिने गर्थे। उहाँको ६४ औं जन्मोत्सव चैत्यमाया शाक्य उपासिका, भिक्षु ज्ञानपूर्णक महास्वविरले नयाँ बानेश्वरको नवनिर्मित विश्व शान्ति विहारमा मनाइएको थियो। त्यस बखत उक्त विहार चैत्यमाया उपासिकाले भिक्षु ज्ञानपूर्णक प्रमुख भिक्षुहरूको आवासको निमित्त दान गरिएको थियो। यसरी नै उहाँको जन्मस्थान काठमाडौं ब्यावहालमा पनि एक पटक मनाइएको थियो।

२०४९ सालमा उहाँको ७२ औं जन्मोत्सवमा मैले उहाँ र सुमंगल विहार सम्बन्धी प्रश्नहरू समावेश गरी बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता गरेको थिएँ। त्यस बखत उहाँको संक्षिप्त जीवनी सहित 'बौद्ध न्धसः लिसः' पुस्तक लेखी सुमंगल बौद्ध संघले प्रकाशन गरेको थियो।

सुमंगल विहारमा नित्य बुद्ध पूजा

यस विहारमा पूर्णिमा, अष्टमी, औंसीका दिन पहिलेदेखि नै विशेष बुद्ध पूजा धर्मदेशना गरिन्छ। २०२२ साल देखि नित्य बुद्ध पूजा, शीलप्रार्थना, धर्मदेशना हुन थाल्यो। २०३४ सालमा नित्य बुद्ध पूजामा आउने उपासक उपासिकाहरू भिन्ती वार्षिक उत्सव पनि मनाइयो। पूज्य भिक्षु बुद्धघोष महास्वविरले दिनहुँ धर्मदेशना गर्दै आउनु भएको छ। यसको अतिरिक्त प्रत्येक, औंसी अष्टमीका दिन यहाँ विशेष बुद्ध पूजा धर्मदेशना गरिन्छ।

भिक्षु बुद्धघोष प्रकाशन समिति

वि. सं. २०५० सालमा सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्ती तथा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको ७३ औं जन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा उहाँले नेपालमा बेरवाद बुद्ध शासनको निमित्त समर्पित भइ कार्य गर्नु भएकोले उहाँको कृतज्ञता गुण स्मरण हुने गरी उहाँकै नाममा प्रकाशन समिति गठन गरियो। यस समितिका अध्यक्ष भिक्षु ज्ञानपूर्णिङ्क महास्थविर, उपाध्यक्ष भिक्षु सुमेध, सल्लाहकारहरू भिक्षु सुदर्शन महास्थविर, भिक्षु सुमंगल र अनागारिका धम्मवती हुन्। सचिवमा महेन्द्ररत्न शाक्य, कोषाध्यक्षमा विष्णु शाक्य, सदस्यहरूमा धर्मरत्न शाक्य त्रिशुली, सानुराजा शाक्य हुन्। प्रमुख निर्देशक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर नै हुनुहुन्छ। यस संस्थाले धर्मरत्न शाक्यद्वारा लिखित 'संक्षिप्त बौद्ध दर्शनया इतिहास द्वितीय संगायन लिपा' पुस्तक प्रकाशन गरियो। यस वर्ष बुद्धघोष महास्थविर को ७६ औं जन्मदिनमा धर्मरत्न शाक्यले अनुवाद गर्नु भएको ऊ. पण्डिताभिवंश महास्थविरको 'स्वास्त्रात गुण धर्मदेशना' पुस्तक प्रकाशन गरिने भएको छ।

अनागारिका अय्याहरू

यस विहारका केही पुराना उपासिकाहरू अनागारिका भइ बुद्ध शासनमा बस्नु भएका छन्। ती मध्ये केही यस प्रकार छन् -

१. गणेशमाया शाक्य - अनागारिका धम्मवती
२. शुभलक्ष्मी शाक्य - अनागारिका माधवी
३. मनोहरा देवी शाक्य - अनागारिका मागधी
४. कुलशोभा शाक्य - अनागारिका ज्ञानसीला
५. मानशोभा शाक्य - अनागारिका अनुपमा
६. मंगलदेवी शाक्य - अनागारिका जयवती

यस विहारमा पहिले वर्तमान अवस्थामा सधैं आई शील प्रार्थना बुद्ध पूजा गरी यस विहारको कार्यक्रममा सहयोग गर्ने अनागारिकाहरू -

१. अनागारिका सुशीला
२. अनागारिका ज्ञानसीला (पहिलेका)
३. अनागारिका सत्यसीला (पहिलेका)
४. अनागारिका निम्बखमी
५. अनागारिका सीलपारमी
६. अनागारिका दानपारमी
७. अनागारिका माधवी
८. अनागारिका विनिता
९. ~~अनागारिका सुशीला~~
१०. अनागारिका संघरक्षिता

संस्थापक अध्यक्ष

११. अनागारिका शीलाचारी	१२. अनागारिका अभया
१३. अनागारिका चन्द्रशीला	१४. अनागारिका उप्पलवण्णा
१५. अनागारिका चितावती	१६. अनागारिका कमला
१७. अनागारिका सुजाता	१८. अनागारिका कुसुम आदि हुन् ।

यसरी नै स्व. अनागारिकाहरू चुलनन्दी, धुलनन्दी, करूणा, मुदिता यस विहारमा भिक्षुहरू नभएको बेलामा केही समय बस्नु भएको थियो ।

क्यासेट प्रकाशन

यस वर्ष २०५३ आषाढमा सुमंगल बौद्ध संघले उपाध्यक्ष भीम शाक्यको विशेष प्रयासबाट भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको सतिपट्टान विपस्यना धर्म प्रवचन क्यासेट भाग १ र २ प्रकाशन गरेको छ । बर्माका प्रसिद्ध बौद्ध विद्वान तथा ध्यान गुरु स्व. अगममहापण्डित भदन्त महासीसयाडो महास्थविरले बताउनु भएको सतिपट्टान विपस्यना ध्यान निर्देशलाई भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरले नेपाल भाषामा अनुवाद गरी उक्त अडियो क्यासेट निर्माण गरिएको हो ।

श्रामणेर सोभनको प्रब्रज्या समारोह

यसरी नै गत २०५३ श्रावण ११ गते शुक्रवार सुश्री नानी मैया मानन्धरको विशेष आग्रहले यस विहारमा अष्टशील पालन गरी बस्नु भएका राजेश कुमार श्रेष्ठ भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको स्वीकृति लिइ श्री सुमंगल बौद्ध संघको सहयोगमा यस विहारमा श्रामणेर प्रब्रजित हुनु भएको छ । भिक्षु अनिरूढ महास्थविरको उपाध्यायत्वमा प्रब्रजित हुनु भएका उहाँलाई श्रामणेर सोभन नामाकरण गरियो । विराटनगर धरानरोड निवासी पूर्णबहादुर श्रेष्ठ तथा

श्री सुमंगल विहारमा प्रब्रजित
श्रामणेर सोभन भिक्षाटनमा

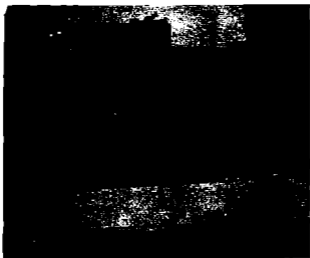
वेदमाया श्रेष्ठको सुपुत्र राजेश कुमारले गत केही वर्ष देखि विपस्यनाचार्य कल्याणमित्र सत्यनारायण गोयन्काज्यूका १० दिने ध्यान शिविर १२ पटक तथा एक महिने ध्यान शिविर पनि एक पटक लिनु भएको छ। उहाँले ललितकलामा स्नातक गर्नु भएको छ। उहाँलाई विपस्यना सहायक आचार्य सुश्री नानी मैया मानन्धर नै दाता आमा भइ प्रब्रजित गराउनु भएको हो। प्रब्रज्या समारोहको निमित्त सुमंगल बौद्ध संघका सदस्यहरू लगायत कोषाध्यक्ष नातिकजी शाक्यले विशेष सहयोग गर्नु भएको छ।

सुमंगल विहारमा भएका अन्य विविध घटनाहरूमध्ये सन् १९८४ मा भिक्षु धम्मवंश यही विहारमा देहावसान हुनु भएको थियो। उहाँलाई सुमंगल बौद्ध संघले अन्तिम संस्कार गरेको थियो। गत वर्ष माघमा विश्व शान्ति पुस्तकालयले महेन्द्ररत्न शाक्यद्वारा लिखित बौद्ध जातकमा आधारित नाटक 'सेरि बंजा' प्रज्ञा भवनमा देखाइएको थियो। उक्त नाटकको केही दिनसम्म रियलशल-सुमंगल विहारमा गरिएको थियो।

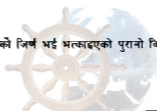
सुमंगल विहार पुनःनिर्माण

यस विहारको दक्षिण तर्फको भिक्षु आवास गृह जिर्ण भै भत्किन लागेको अवस्थामा पुगेकोने श्री सुमंगल बौद्ध संघको २०४९ साल पौष २ गते पूज्य भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर प्रमुख उपासक उपासिकाहरू, गण्यमान्य व्यक्तिहरू आमन्त्रित गरी सुमंगल विहारमा एक बैठक बस्यो। बैठकले सिद्धिबहादुर शाक्यको अध्यक्षतामा सुमंगल विहार पुनः निर्माण समिति गठन गरी विहार निर्माणको गुरुयोजना, नक्शा र लागत इष्टिमेट तयार गर्ने निर्णय गरियो। त्यस पछि विष्णु शाक्य, तेजबहादुर शाक्य, सरोज शाक्यहरूको सरसल्लाह अनुसार अनिल शाक्यले नक्शा डिजाइन तयारी गरी ल. पु. नगर पालिकामा स्वीकृतार्थ पेश गरियो। नगरपालिकाबाट नक्शा कर छुट गरी नक्शा पास गरी दिनुका साथै ५० बोरा सिमेन्टीको लागि पनि नगद सहयोग प्राप्त भएको छ।

२०४९ माघ २४ गते भगवान बुद्धद्वारा आयुसंस्कार त्याग गर्नुभएको सिपूणिमांको दिन सुमंगल विहार पुनः निर्माण समितिले यस विहारमा भिक्षु ज्ञानपुर्णिक महास्थविरद्वारा विहार निर्माणको महत्त्व सम्बन्धी विशेष धर्म प्रवचन गराइयो। उक्त समारोहमा बुद्धिराज बज्राचार्य प्रा. आशाराम शाक्यहरूले पनि निर्माण कार्यमा सहयोगार्थ सबैलाई अपिल गर्नुभयो।

सुमंगल विहारको दक्षिण तर्फको जिर्ण भई भत्काइएको पुरानो विहार

Dhamma.Digital

विहार दक्षिण तर्फको आवास गृह शिलान्यास समारोहमा यस विहारको परिचय
दिई पुनर्निर्माण समितिका सचिव महेन्द्ररत्न शाक्य

२०५० साल मंसीर २९ गते देखि पुरानो विहार भत्काउने कार्य शुरू भयो। यस कार्यमा सुवर्ण छत्रपुर विहार, लुभु, सिद्धि मंगल विहार, ठसिका उपासक मित्रहरूको पनि सहयोग प्राप्त भएको छ। भत्काउन सकिए पछि २०५० पौष १३ गते मंगलवारका दिन विहान ८ बजे ल. पु. नगर पालिकाका मेयर श्री बेङ्गारत्न शाक्यको प्रमुख आतिथ्यत्वमा यस विहारको शिलान्यास समारोह भयो। समारोहमा भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर, प्रमुख अतिथि, थाई राजदूत, सुमंगल बौद्ध संघका अध्यक्ष र निर्माण समितिका अध्यक्ष, सचिव लगायत भिक्षुहरू अनागारिकाहरू अन्य गण्यमान्य व्यक्तिहरू र उपासक उपासिकाहरूले शिलान्यास गर्नु भएको थियो। त्यसपछि क्रमशः आर्थिक सहयोगहरू जुटाउँदै आज निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

यस विहार निर्माण कार्यमा निर्माण समितिका पदाधिकारीहरू लगायत केही सदस्यहरूले विशेष तन मनले कार्य गरेका थिए। उहाँहरू मध्ये ३ जनालाई सम्मानन समारोहमा प्रशंसा पत्र दिने निर्णय गरिएको छ। उहाँहरू भीम शाक्य, हेराकाजी सुइका र नातिकाजी शाक्य हुन्।

श्री सुमंगल विहारको दक्षिण तर्फ हाल पुननिर्मित भवन

पुन निर्माणको आम्दानी खर्च विवरण

खर्च	आम्दानी
१. मसलन्द तथा छपाई	३,१४८।-
२. ज्यामी	३,१४,२४७।-
३. सिमेण्ट	२,७०,११०।-
४. डण्डी	२,१७,४६८।-
५. रोडा	४८,८५०।-
६. बालुवा	६७,४२०।-
७. ईटा	९०,९४०।-
८. भ्याल चौकोस	१,८२,४३४।-
९. बाथरूम सामान	४३,६०७।-
१०. विद्युत सामान	४२,७२६।-
११. विविध सामान	७५,९१३।-
१२. रेलिङ्ग	१७,०४०।-
१३. हलको सामान	३७,२३२।-
१४. रङ्ग लगाएको	५४,९६०।-
१५. विविध	८,९०५।-
१६. सामान चन्दा आएको प्रयोग	१,०४,४३५।-
१७. नगद बाँकी	१५,०००।-
जम्मा	<u>१५,८९,४३५।-</u>
	१. पूज्य भिक्षुहरूको तर्फबाट
	२. अनागरिकाहरूबाट
	३. संघ संस्थाबाट
	४. विदेशी महानुभावहरूबाट
	५. आम्दानी साहु
	महाजन उपासक
	उपासिकाहरूबाट
	११,१४,३३२।-
	६. सामान सहयोग प्राप्त (सीसा वाहेक)
	सीसा जम्मा जान साहु
	घँटिटीबाट सहयोग
	स्वरूप प्राप्त भएको
	छ। यो हिसाबमा
	देखाएको छैन।
	१,०४,४३५।-
	जम्मा
	<u>१५,८९,४३५।-</u>

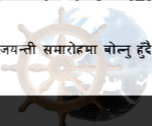
अध्यक्ष
सिद्धिबहादुर शाक्य

कोषाध्यक्ष
भीमशाक्य

सचिव
मन्त्रेन्द्ररत्न शाक्य

सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्ती समारोहमा बोल्नु हुँदै धर्मरत्न शाक्य त्रिशूली

Dhamma.Digital

सुमंगल विहारको स्वर्ण जयन्तीको उपलक्ष्यमा प्रतिवेदन दिनु हुँदै
सचिव पूर्णमान शाक्य

शिलापत्र

नमोतस्स भगवतो बरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

चतुर्दिशां बिज्यापिं भिक्षुसंघपिन्त दान यांना तःगु यल लुंखुसी च्वंगु धुगु श्री सुमंगल विहारया दक्षिणपाखे च्वंगु विहार जीर्ण जुया वंगुलिं श्री सुमंगल बौद्ध संघं वि. सं. २०४९ माघं पूज्य भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरया धर्मानुशासकत्वय्, श्री सिद्धिबहादुर शाक्यया अध्यक्षताय् 'श्री सुमंगल विहार पुनः निर्माण समिति' दयेका धुगु विहार पुनः निर्माण याःगु जुल । २०५० मंसीर २९ गते पुलांगु विहार पिया २०५० पौष १३ गते मंगलबार खुनु यल नगरया प्रमुख भाजु बेखारत्न शाक्यं शिलान्यास यांना बिज्यागु धुगु विहार सकल महानुभावपिंगु ग्वाहालिं रू. १४,७५०००।- खर्च यांना निर्माण कार्य पूर्वका थौं २०५३ कार्तिक ६ गते मंगलबार खुनु समापन समारोह याःगु जुल ।

श्री सुमंगल विहार पुनः निर्माण समिति

१. धर्मानुशासक - भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर
२. धर्मानुशासक - भिक्षु सुमेध
३. धर्मानुशासक - भिक्षु सम्यक्ज्योति
४. अध्यक्ष - सिद्धिबहादुर शाक्य, पुल्चोक
५. उपाध्यक्ष - विष्णुरत्न शाक्य, पुल्चोक
६. सचिव - महेन्द्ररत्न शाक्य, सिंचाहिटी, ओकुवहा
७. कोषाध्यक्ष - भीम शाक्य, यतालबी, ओकुवहा
८. सहकोषाध्यक्ष - सानुराजा शाक्य, लामुगल, ओकुवहा
९. सदस्य - गुणराज शाक्य, ओकुवहा
१०. सदस्य - धर्मरत्न शाक्य, भ्रातापो
११. सदस्य - पूर्णमान शाक्य, गावहा
१२. सदस्य - नातिकाजी शाक्य, हःखा
१३. सदस्य - मदन धाख्वा, चाकुपाट
१४. सदस्य - राजेश अवाले, सिन्वाहिटी
१५. सदस्य - नाति शाक्य, न्हूछे सुन्धारा

१६. सदस्य -	तेजबहादुर शाक्य, ओकुवहा
१७. सदस्य -	धर्मराज लामा, प्रयाग पोखरी
१८. सदस्य -	हेराकाजी सुजिका, नागबहा
१९. सदस्य -	तारादेवी शाक्य, ओकुवहा
२०. सदस्य -	शान्तमानन्द शाक्य, महाबौद्ध
२१. सदस्य -	सानुकाजी महर्जन, लुखुसी
२२. सदस्य -	ज्ञानज्योति कंसाकार, न्वापुखू, येँ
२३. सदस्य -	बोधिरत्न धाखा, नागबहा
२४. सदस्य -	अमिर शाक्य, ओकुवहा
२५. सदस्य -	विन्दु चित्रकार, सुन्धारा
२६. सदस्य -	पञ्चराज शाक्य, सादुपाट
२७. सदस्य -	इन्दिराशोभा शाक्य, ओकुवहा
२८. सदस्य -	प्रा. आशाराम शाक्य, ईवही
२९. सदस्य -	प्रेमबहादुर शाक्य, ओकुवहा
३०. सदस्य -	पवित्र बहादुर बज्राचार्य, गावहा

पूज्य भिक्षु संघपाखें आर्थिक स्वाहालि

१.	भिक्षु प्रज्ञालोक (बार्दलीया लागि)	१०,०००।-
२.	भिक्षु महानाम महास्थविर आनन्दकुटी विहार	६,१००।-
३.	भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर, सुमंगल विहार	४,५००।-
४.	भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर, आनन्दकुटी विहार -	३,५२५।-
५.	भिक्षु संवेगकीर्ति, गणमहाविहार	२,०००।-
६.	भिक्षु सम्यकज्योति, स्व. अ. देवाचारीया नाम	१,५०१।-
७.	भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर, आनन्दकुटी विहार	१,०००।-
८.	भिक्षु सुमन, गणविहार	१,०००।-
९.	भिक्षु कुमारजीव	१,०००।-

१०. भिक्षु कालुषायी, मणिमण्डप विहार १००११-

अनागारिकापिंगु पाखें आर्थिक ग्वाहालि

१.	अनागारिका धम्मवती (वाधरूम सामान सहित)	२३,०००१-
२.	अनागारिका विजिता, तनबहा	११,०००१-
३.	अनागारिका अनुपमा, धर्मकीर्ति विहार	५,३०५१-
४.	अनागारिका निक्खमी, इलायवही (तिकिम्प्या:यात)	५०१२१-
५.	अनागारिका माधवी, धैना	४,१००१-
६.	अनागारिका शीलपारमिता	३,०५०१-
७.	अनागारिका गुणवती, धर्मकीर्ति विहार	३,०००१-
८.	अनागारिका जयवती, धर्मकीर्ति विहार	२,२००१-
९.	अनागारिका धर्मरक्षिता, संघाराम	२,०००१-
१०.	अनागारिका सुशीला, तनबहा	१,२००१-
११.	अनागारिका खमेसी, अन्तर्राष्ट्रिय बौ भा. के	१,१००१-
१२.	अनागारिका ज्ञाणसीला, शाक्यसिंह विहार	१०२०१-
१३.	अनागारिका ज्ञाणवती, प्रज्ञानन्दाराम	१००५१-
१४.	अनागारिका श्रद्धावती, अन्तर्राष्ट्रिय बौ भा. के	१००५१-
१५.	अनागारिका सुजाता, नकबही	१००५१-
१६.	अनागारिका मा. गुणवती, धर्मकीर्ति विहार	१०००१-
१७.	अनागारिका चितावती, चंकी	१०००१-
१८.	अनागारिका सत्यशीला, शाक्यसिंह विहार	१०००१-
१९.	अनागारिका सत्य पारमिता, बुद्ध विहार, पनौति	१०००१-

संघसंस्था पाखें आर्थिक ग्वाहालि

१.	ललितपुर नगरपालिका (लिसें नक्शा कर न छूट व्यूगु)	४६,८००१-
२.	श्री सुमंगल बौद्ध संघ, लुखुसी	४०,८६४१-

३.	बौद्ध विहार संघ, ललितपुर	५०००१-
४.	धर्मकीर्ति मित्र पुचः, श्रीघः	३,५००१-
५.	युवक बौद्ध मण्डल, लोककीर्ति विहार (भ्याः छपाःयात ब्यूगु रकम नाप)	३,२५०१-
६.	महाबुद्ध ओकुबहाल पेशागत मूर्तिकला कालिगड साभा संस्था लि. ओकुवहा	३,०००१-
७.	श्रीकीर्ति विहार, कीर्तिपुर	१०००१-

विदेशी महानुभावपिगु आर्थिक ग्वाहाली

१.	थाई भिक्षुपि उपासक उपासिकापिगु पाखें सोलार हिरया लागि	४०,०००१-
२.	यामाजाकि, जापान (Mr. Yamazaki)	२५,०००१-
३.	थाई भिक्षुपि व तीर्थयात्रुपिनिपाखें	२१,९००१-
४.	नाकामुरा (Mr. Nakamura) जापान	१०,०००१-
५.	थाई राजदूतावास पाखें (Thai Embassy)	१०,०००१-
६.	हिरोसी ईवाजावा, जापाज (Hiroshi Iwasawa)	९,०००१-
७.	कुमिने, जापान (Mr. Kumine)	९,०००१-
८.	श्रीमती कोयामा, जापान (Mrs. Koyama)	९,०००१-
९.	मलेशियन उपासक उपासिकापि	३,८७५१-
१०.	Phra. Kuruwinai Siia Suttphan watt Mai Kbragm.	२,१००१-
११.	सोम छाई नागसेनो, थाई बाटवाड सम्फोज	२०००१-
१२.	भिक्षु कुण्डल ताइवान	२०००१-
१३.	डा. रोनरोड नपगुण (थाई राजदूत)	१०००१-
१४.	भिक्षु गहफति, त्रिपुरा भारत	१०००१-
१५.	Thongbai Sornkaew, Thai Embassy	१०००१-

१६. सातोरु ओकुरा, जापान (Satoru Okura) १०००१-

उपासक उपासिकापिंगु आर्थिक ग्वाहालि

१.	स्व. रामबहादुर मानन्धरया नामं जगतमाया मानन्धर चसान्द	१,०१,०००१-
२.	तारादेवी शाक्य, ओकुवहा चिभालाछी	६०,०००१-
३.	ज्ञानज्योति कंसाकार धहिटी क्वापुखु (लिसैं भ्यालय् न्त्यायर्कं फुक्क तथा ब्यूगु)	४३,०००१-
४.	सिद्धिबहादुर शाक्य, पुल्चोक	४८२५०१-
५.	धर्मबहादुर धाख्वा, कृष्ण गल्ली	३२,०००१-
६.	ल. पु. नगर प्रमुख बेखारत्न शाक्य, सानेपा	२५,०००१-
७.	बेतिमाया शाक्य, पुल्चोक	१९,०००१-
८.	स्व. मणिहर्ष ज्योति कंसाकार	१५,०००१
९.	सानुकाजी (रत्नराज) शाक्य, भिमसेन स्थान	१३,१००४-
१०.	बेतिमाया शाक्य पौषा, जावलाखेल	१२,५००१-
११.	रत्नज्योति शाक्य, नकबही	१२,००६१-
१२.	भक्त कुमारी शाक्य, थैना लामुगल	१०,०५०१-
१३.	हेराकाजी शाक्य, हःखा कुचा	१०,१००१-
१४.	पवित्र बहादुर, दुण्डबहादुर, अशोक बज्राचार्य गावहा	१०,०००१-
१५.	न्दुक्षवीर शाक्य, नःबहा	१०,०००१-
१६.	स्व. जगतबहादुर धाख्वा, नागबहा	१०,०००१-
१७.	जोगराज शाक्य, महाबौद्ध	१०,०००१-
१८.	सानुरत्न स्थापित, ज्याठा ये	१०,०००१-
१९.	प्रदीप ताम्राकार, मरू	१०,०००१-
२०.	अष्टमाया शाक्य, थपाहिटी	९,०००१-
२१.	ठाकुरमान, रत्नमाया शाक्य, जावलाखेल	८,०००१-

२२.	भीम शाक्य, यतालवी (खापा छजोयात नापं)	७,३७१-
२३.	जानुराजा शाक्य, हःखा (तिकिभ्याः छपाःयातनापं)	७,००१-
२४.	हेराकाजी सुजिका, नागबहा (खापा छजोयात)	६,५००-
२५.	रत्नमान, चन्द्रदेवी शाक्य, पुलचोक	६,०००-
२६.	सानुमान, चन्द्रदेवी शाक्य, पकनाजोल	६,०००-
२७.	स्वयम्भूराज शाक्य, चाकुपाट	६,०००-
२८.	मंगलदेवी शाक्य, यतालवी	५,६००-
२९.	गिरिमान शाक्य, क्वालखु	५,५५५-
३०.	बेखारत्न शाक्य, नकबही	५,१००-
३१.	पूर्णबहादुर पौषा, भ्रातापो	५,१००-
३२.	चिरिमाया, हर्षमुनि शाक्य, नःबही	५,०३५-
३३.	गणेश शाक्य, थपाहिटी	५,०१०-
३४.	राजेश अवाले, सिंचाहिटी	५,०१०-
३५.	नानिबाबु, नक्कलि, रामेश्वर महर्जन, सःक्व	५,०००-
३६.	इन्द्रकुमारी पुत्र धर्मबहादुर शाक्य, पिम्बहा	५,०००-
३७.	महेन्द्ररत्न, चन्द्रदेवी शाक्य, सिंचाहिटी	५,०००-
३८.	देवराज तामाङ, धुम्बाराही विशालनगर	५,०००-
३९.	हेराकुमारी शाक्य, हःखा	५,०००-
४०.	स्वयम्भुरत्न बजाचार्य, चाकुपाट	५,०००-
४१.	नूतन बनिया, इतुंबहा यें	५,०००-
४२.	खड्गाराज शाक्य, ओकुबहा	५,०००-
४३.	रत्नदेवी ; बाह्रविसे	५,०००-
४४.	स्व. धनकुमारी श्रेष्ठ, पुलांगु बानेश्वर	५,०००-
४५.	काजिरत्न शाक्य, नकबही	५,०००-
४६.	जानिकाजि शाक्य, ज्याठा ल. पु.	५,०००-
४७.	काजिरत्न शाक्य, लुखुसी	५,०००-

४८.	बेतिमाया शाक्य, न्दुक्षे, सुन्धारा	५,०००।-
४९.	हेराकाजी शाक्य, प्रयागपठ	५,०००।-
५०.	स्व. धर्मीराज, संघरत्न शाक्य, प्रयागपठ	५,०००।-
५१.	धर्मराज लामा, प्रयोगपोखरी	४,५१०।-
५२.	धर्मदास ताम्राकारु, क्षेत्रपाटी	४,०००।-
५३.	हेराशोभा शाक्य, छ्वास (खापायात नापं)	४,०००।-
५४.	कालु कुम्हा, थपाट	३,५००।-
५५.	योगरत्न शाक्य, मचागा:	३,२००।-
५६.	रत्नमाया शाक्य, महापाल	३,००३।-
५७.	सेतिनानी बज्जाचार्य, असन	३,०००।-
५८.	दिलरत्न शाक्य, नेपाल रेडियो सर्भिस	३,०००।-
५९.	जितबहादुर बज्जाचार्य, वनवहा	३,०००।-
६०.	स्व. अष्टमान शाक्य, न्यूरोड	३,०००।-
६१.	चन्द्रमान शाक्य, थपाहिटी	३,०००।-
६२.	रवि शाक्य, ह:खा (लासायात)	३,०००।-
६३.	सन्तकुमार शाक्य, यत्तालबी	३,०००।-
६४.	बाबुकाजी शाक्य, चाकुपाट	३,०००।-
६५.	चन्द्रदर्शन बज्जाचार्य, असन	३,०००।-
६६.	कान्छरत्न तुलाधर, पुतलीसडक	३,०००।-
६७.	रत्नराज शाक्य, ज्याठा	३,०००।-
६८.	गौरी बज्जाचार्य, येँ	३,०००।-
६९.	चन्द्रमहर्जन, सुवहा	२,७००।-
७०.	नानीम्रेजु शाक्य, ह:खा	२,६००।-
७१.	दया शाही, कुमारीपाटी	२,५०१।-
७२.	बुद्धरत्न धास्वा, अकिबहा	२,५००।-
७३.	बुद्धरत्न शाक्य, जाउलाखेल	२,५००।-

७४.	चन्द्रमाया शाक्य, गुजिबहा	२,५००।-
७५.	जानी महर्जन, लुखुसी	२,५००।-
७६.	लक्ष्मीदेवी शाक्य, नकवही	२,१००।-
७७.	चनमाया शाक्य, गुजिबहा	२,०४०।-
७८.	प्राणमाया शाक्य खाछें	२०१२।-
७९.	बोधिवज्र बज्राचार्य, नागबहा	२,००१।-
८०.	गोपिलाल महर्जन, खपिंछे	२,००१।-
८१.	शोभालक्ष्मी शाक्य, चाकुपाट	२,०००।-
८२.	दिलराज शाक्य, ठमेल	२,०००।-
८३.	अशोकमान तुलाधर, हरिहरभवन	२,०००।-
८४.	सुजिता, सुनित्त श्रेष्ठ, वानेश्वर	२,०००।-
८५.	स्व. धनकुमारी श्रेष्ठ वानेश्वर	२,०००।-
८६.	पूर्णबहादुर शाक्य, गुजिबहा	२,०००।-
८७.	तीर्थमाया चक्रधर, रंजना ये	२,०००।-
८८.	गंगालक्ष्मी छेक्व	२,०००।-
८९.	लक्ष्मी महर्जन (नैक्यामै), सक्व	२,०००।-
९०.	नेमरत्न शाक्य, इनार	२,०००।-
९१.	प्रा. आशाराम शाक्य, ईबही	२,०००।-
९२.	रत्न बहादुर तन्दुकार, बागवजार	२,०००।-
९३.	शान्तमान शाक्य, पुल्चोक	२,०००।-
९४.	सुशीला प्रधान (मा.बौया नामं) थहिती	२,०००।-
९५.	हर्षरत्न शाक्य, हःखा	२,०००।-
९६.	मानलाल, मिश्री, पुतलीसडक	२,०००।-
९७.	डा. हर्षरत्न, शीला शाक्य, ईबही बेलाछें	२,०००।-
९८.	स्व. अष्टमाया, नानीहेरा कंसाकार ये	२,०००।-
९९.	मानकाजी शाक्य, ज्याठा	२,०००।-

१००. मोहन शाक्य, यतालवी	२,०००।-
१०१. चन्द्रभाइ शाक्य, कनिबहा	२,०००।-
१०२. सिद्धिराज शाक्य, न्हुबहा	२,०००।-
१०३. कृष्ण कुमारी, पुल्लोक	२,०००।-
१०४. जगत बहादुर शाक्य, शंखमोल	१,५५०।-
१०५. बोधिरत्न, सूर्जदेवी धारुवा, कृष्ण गल्ली	१,५०५।-
१०६. शिला बजाचार्य, गाबहा	१,५०१।-
१०७. पूर्णबहादुर शाक्य, गुजिवहा	१,५०१।-
१०८. कान्छ महर्जन, वालकुमारी	१,५००।-
१०९. काजिरत्न शाक्य, इलाननी	१,५००।-
११०. श्रीमान् श्रीमती मदन बहादुर श्रेष्ठ, दिल्लीबजार	१,५००।-
१११. गुणलक्ष्मी शाक्य, ओंकुबहाही	१,५००।-
११२. हेराकाजी शाक्य, ज्याठा	१,५००।-
११३. देवमाया शाक्य, चाकुपाट	१,२२०।-
११४. चम्पा शाक्य, ठमेल	१,२०५।-
११५. गुण ज्यासः पसः, पुल्लोक	१,२०१।-
११६. ज्ञानी शाक्य, कुटिसौगः	१,२००।-
११७. तेजरत्न शाक्य, ज्याठा	१,२००।-
११८. जुजुकाजी महर्जन, यलमुगल	१,२००।-
११९. मैया बजाचार्य, तःबहा ये	१,२००।-
१२०. द्वारिका प्रसाद, हेरादेवी मानन्धर, मरुहिटी	१,२००।-
१२१. मोहनदेवी शाक्य, नागबहा	१,२००।-
१२२. भाइलाल महर्जन, कुटिसौग	१,१५६।-
१२३. मोहनदास ताम्राकार, टंगाल ल. पु.	१,१५०।-
१२४. हरिलाल महर्जन, धपगाननि	१,१११।-
१२५. भाइराज डाछुयो, अजिमाथ	१,१११।-

१२६. वीरबहादुर शाक्य, मचागा नःटोल	१,१११।-
१२७. बाबुकाजी शाक्य, इखाछें	१,१११।-
१२८. सत्यनारायण मानन्धर, बटु येँ	१,१११।-
१२९. स्व. कुलरत्न तुलाधर, दरवारमार्ग	१,१११।-
१३०. देवकुमार बज्जाचार्य, त्योड	१,११०।-
१३१. चैत्यरत्न शाक्य, छुवास (मचागाः)	१,१११।-
१३२. अम्बर, धन, रामबहादुर नकर्मी त्यौड	११,०१।-
१३३. थेरवाद केन्द्रीय दायक परिषद	१,१००।-
१३४. जगत शाक्य, (उबाही) ओकुबहा	१,१००।-
१३५. स्व. कान्छारत्न शाक्य, भोँछे काठमाडौँ	१,०५१।-
१३६. चम्पा महर्जन, गुजिबहा	१,०५०।-
१३७. मोहनदेवी शाक्य, नागबहा	१,०५०।-
१३८. स्व. धर्मलक्ष्मी शाक्य, हःखा	१,०३०।-
१३९. स्व. ओमकार जंग राना, लगनखेल	१,०२५।-
१४०. स्व. तेजमाया शाक्य, लगनखेल	१,०१५।-
१४१. मोतिकाजी शाक्य, कनिबहा	१,०१५।-
१४२. लक्ष्मीबहादुर, ठिमी	१,०११।-
१४३. तरिकाजी अवाले, कोइलाछें खपिछें	१,०१०।-
१४४. रत्नकुमारी शाक्य, सुन्धारा	१,०१०।-
१४५. मैजु बज्जाचार्य, वनबहा	१,०१०।-
१४६. नानीमाया शाक्य, कनिबहा	१,०१०।-
१४७. हेरानानी शाक्य, हःखा	१,०१०।-
१४८. न्दुक्षेमाया शाक्य, कुटिबहा	१,०१०।-
१४९. रत्नदेवी धास्त्रा, नागबहा	१,००८।-
१५०. हेराकाजी शाक्य, नरिचाहिटी प्रयागपथ	१,००५।-
१५१. स्व. मोतिमाया शाक्य, हःखा	१,००५।-

१५२. चन्द्रबहादुर बज्जाचार्य, जाउलाखेल	१,००५।-
१५३. मोहनमाया शाक्य, त्रिशुली	१,००५।-
१५४. इन्द्रलाल नकमी, त्रिपुरेश्वर	१,००५।-
१५५. मदन धाख्वा, चाकुपाट	१,००५।-
१५६. आनन्दराज शाक्य, प्यंगथा गाबहा	१,००५।-
१५७. सानुकाजी शाक्य, ओकुबहा गल्ली	१,००५।-
१५८. प्रेमबहादुर, कोन्ती	१,००५।-
१५९. भाइलाल 'ख' ताहागली (रंगघात)	१,००५।-
१६०. मिश्री बज्जाचार्य, ब्वाबहा येँ	१,००५।-
१६१. पुनमाया, गुर्जुधारा	१,००५।-
१६२. स्व. आसमां, गुनकेश्वरी, लुखुसी	१,००५।-
१६३. रत्नेश्वरी शाक्य, मानभवन	१,००२।-
१६४. प्रेमबहादुर बज्जाचार्य बखुंडोल	१,००२।-
१६५. हर्षबीर शाक्य, ननि ओकुबहा	१,००२।-
१६६. बाबुकाजी पंमाय, कुमारीपाटी	१,००२।-
१६७. पञ्चराज शाक्य, सादुपाट	१,००२।-
१६८. प्रेमबहादुर शाक्य, ओकुबहा	१,००१।-
१६९. अष्टमाया बज्जाचार्य, बुवहात:ज	१,००१।-
१७०. राजभाई शाक्य, नागबहा	१,००१।-
१७१. स्व. इन्द्रराज शाक्य, ह:खा	१,००१।-
१७२. ललितराज बैद्य, बखुंडोल	१,००१।-
१७३. बेखारत्न बज्जाचार्य, कनिबहा	१,००१।-
१७४. चक्रराज शाक्य, सिकुचाबहा	१,००१।-
१७५. करुणा शाक्य, सानेपा	१,००१।-
१७६. स्व. दशथकुं महर्जन, लुखुसी बाहाक्व	१,००१।-
१७७. हेराकाजी अवाले, खपिंछेँ	१,००१।-

१७८.	तीर्थ कुमारी	१,००१।-
१७९.	चन्द्रमाया शाक्य, गुजिबहा	१,००१।-
१८०.	सानुभाइ बज्जाचार्य, बुवहा वनगत	१,००१।-
१८१.	रुद्रमाया बज्जाचार्य, बुवहावनगत	१,००१।-
१८२.	तेजलक्ष्मी, बुद्धरत्न शाक्य, नकबहि	१,००१।-
१८३.	हरिवदन बज्जाचार्य, स्वावहा ये	१,००१।-
१८४.	हेमबज्ज शाक्य, पुल्लोक	१,००१।-
१८५.	शारदा बज्जाचार्य, स्वालखु	१,००१।-
१८६.	पूर्णबहादुर शाक्य, मचागा ओकुबहा	१,००१।-
१८७.	आशाकाजी शाक्य (आ:जु), उवाही	१,००१।-
१८८.	सुवर्ण शाक्य, कनिबहा	१,००१।-
१८९.	नानी मैया मानन्धर, नयाँ बजार	१,००१।-
१९०.	चिनीनानी शाक्य, कुमारीपाटी	१,००१।-
१९१.	खेमराज शाक्य, न:बहा	१,०००।-
१९२.	सावित्री शाक्य, नागबहा कुटिवहा	१,०००।-
१९३.	बेखारत्न शाक्य, नाय्लखु	१,०००।-
१९४.	मिश्रीदेवी, राजन शाक्य, उवाही	१,०००।-
१९५.	मोहन शाक्य, सिंचाहिटि	१,०००।-
१९६.	बद्रीलाल चित्रकार, ओकुबहा मचागा	१,०००।-
१९७.	राजभाई शाक्य, न्यफल ओकुबहा	१,०००।-
१९८.	बाबुरत्न शाक्य, उवाही	१,०००।-
१९९.	माहिला शाक्य, बही ओकुबहा	१,०००।-
२००.	बुद्धरत्न शाक्य, कनिबहा	१,०००।-
२०१.	भीमराज शाक्य, कनिबहा	१,०००।-
२०२.	ज्ञानबहादुर शाक्य, कनिबहा	१,०००।-
२०३.	न्हुक्षेबहादुर शाक्य, ओकुबहा	१,०००।-

२०४. लक्ष्मी प्रभा तुलाधर, अ९. न	१,०००।-
२०५. देवरत्न बज्राचार्य, बानिकः	१,०००।-
२०६. पुष्परत्न सागर, असं त्यूड	१,०००।-
२०७. हर्षरत्न शाक्य, नकबही	१,०००।-
२०८. तेजरत्न शाक्य, प्यूखा येँ	१,०००।-
२०९. नानिमाया शाक्य, ओकुबहा	१,०००।-
२१०. सुरेन्द्र शाक्य, ज्याठा	१,०००।-
२११. सिंगराज शाक्य, ओकुबहा	१,०००।-
२१२. विरेन्द्र शाक्य, सानेपा	१,०००।-
२१३. प्रदीप शाक्य, सानेपा	१,०००।-
२१४. पूर्णबहादुर शाक्य, हःखा	१,०००।-
२१५. जुजुकाजी शाक्य, हःखा	१,०००।-
२१६. सन्तुमाया, चपट	१,०००।-
२१७. खोजराज, लक्ष्मीमाया शाक्य, हःखा	१,०००।-
२१८. अभय शाक्य, नःबही	१,०००।-
२१९. नन्दराज शाक्य, ओकुबहा	१,०००।-
२२०. रत्नमाया राजकर्मी, दिल्लीबजार	१,०००।-
२२१. रञ्जना धाख्वा, नागबहा	१,०००।-
२२२. शिला शाक्य, नागबहा	१,०००।-
२२३. काजिमान डंगोल, बटु	१,०००।-
२२४. शुकुराज शाक्य, हःखा	१,०००।-
२२५. रत्नकाजी शाक्य, ताजाफः	१,०००।-
२२६. चिनीनानी शाक्य, कुमारीपाटी	१,०००।-
२२७. काजिरत्न शाक्य, मछिं न्याखाचोक	१,०००।-
२२८. श्रीशोभा शाक्य, प्रयागपथ	१,०००।-
२२९. बेखामाया शाक्य, हःखा	१,०००।-

२३०.	चमेली शाक्य, धर्मकीर्ति बिहार	१,०००।-
२३१.	नानीमय्जु शाक्य, नागबहा	१,०००।-
२३२.	हर्षबहादुर खड्गी, कोन्ती	१,०००।-
२३३.	आशाकाजी शाक्य, गुडत	१,०००।-
२३४.	सूर्यमान बज्राचार्य, हखबहा	१,०००।-
२३५.	स्व. कृष्णभक्त श्रेष्ठ, महाराजगंज	१,०००।-
२३६.	बाबुकाजी शाक्य, मङ्गलबजार	१,०००।-
२३७.	कान्छी अजि महर्जन, च्यासः	१,०००।-
२३८.	पूर्णकाजी रजितकार, न्येखु	१,०००।-
२३९.	तेजमाया बैद्य, लगनखेल	१,०००।-
२४०.	रत्नदेवी शाक्य, ओकुबहा	१,०००।-
२४१.	आशारत्न धाखा, नागबहा	१,०००।-
२४२.	नेमसाहु, कोपुण्डोल	१,०००।-
२४३.	बेखा उपासक, तेबहा	१,०००।-
२४४.	भाइज्यान शाक्य, छाय्बहा	१,०००।-
२४५.	देवमाया शाक्या, छ्वास	१,०००।-
२४६.	कान्छी शाक्य, छ्वास	१,०००।-
२४७.	जगतमाया शाक्य, हःखा	१,०००।-
२४८.	छविराज शाक्य, लगनखेल	१,०००।-
२४९.	गजरत्न शाक्य, धैना	१,०००।-
२५०.	कयो शाक्य, यातालिबी	१,०००।-
२५१.	प्रेमरत्न शाक्य, चाकुपाट	१,०००।-
२५२.	लक्ष्मी श्रेष्ठ, टंग	१,०००।-
२५३.	भोजराज शाक्य, ओकुबहा	१,०००।-
२५४.	धिरज शाक्य, ठमेल	१,०००।-
२५५.	कृष्णदेवी बज्राचार्य, भिछेबहा	१,००५।-

२५६. सानुकाजी महर्जन, लुखुसी तंचाक्व	१,०००।-
२५७. चिरी चम्पा महर्जन, लुखुसी तंचाक्व	१,०००।-
२५८. पूर्णशोभा, गाबहा प्यंगयां	१,०००।-
२५९. धर्मनरसिंह शाक्य, नःबही	१,०००।-
२६०. चन्देस्वरी महर्जन, सःक्व	१,०००।-
२६१. नीलकुमारी शाक्य, छाप्बहा	१,०००।-
२६२. धनुषमान सूर्जदेवी नकमी, कालिमाटी	१,०००।-
२६३. गणेशराज शाक्य, महाबौद्ध	१,०००।-
२६४. सावित्री जोशी, सुन्धारा ढल्को	१,०००।-
२६५. रत्नमाया शाक्य, चिकंबही	१,०००।-
२६६. भक्तिमां, ढल्को छे	१,०००।-
२६७. सिद्धिबहादुर, कोन्ति	१,०००।-
२६८. जगतराज शाक्य, तःफाल्वं	१,०००।-
२६९. हेराकाजी, प्रेमलक्ष्मी वज्राचार्य, बुबहा	१,०००।-
२७०. रुद्रमान शाक्य, नागबहा	१,०००।-
२७१. काजिलाल डंगोल (स्व. मांया नामं), इखालखु	१,०००।-
२७२. अष्टमान महर्जन, कुमारीपाटी	१,०००।-
२७३. डा. दिलबहादुर शाक्य, हःखा	१,०००।-
२७४. इन्दिराशोभा शाक्य, छावास ओकुबहा	१,०००।-
२७५. हेरामाया महर्जन, पाटनढोका	१,०००।-
२७६. बाबुकाजी शाक्य, महाबौद्ध	१,०००।-
२७७. स्व. हर्षमाया शाक्यां, थैना	१,०००।-
२७८. मदनमान गंजी, जुखुसी	१,०००।-
२७९. पुण्यराज शाक्य, कनिबहा	१,०००।-
२८०. कुल नरसिं शाक्य, इकुननी	१,०००।-
२८१. हेरामाया, वनबहा	१,०००।-

२८२. बुद्धरत्न शाक्य, न्याचुक	१,०००।-
२८३. नन्दलाल महर्जन, चपट	१,०००।-
२८४. हेरामाया महर्जन, चपट	१,०००।-
२८५. कीर्तिबहादुर बज्राचार्य, बनवहा	१,०००।-
२८६. ज्ञानिशोभा शाक्य, चाकुपाट	१,०००।-
२८७. सानुमाया महर्जन, लुखुसी	१,०००।-
२८८. सानुमैया रंजितकार, सौगः	१,०००।-
२८९. श्रीमती हेरामाया महर्जन, पिछें	१,०००।-
२९०. सानुमाया शाक्य, हःखा	१,०००।-
२९१. कृष्णकुमारी शाक्य,	१,०००।-
२९२. काजीलाल महर्जन (ख्यें) लुखुसी	१,०३५।-
२९३. गुणराज शाक्य, ओकुबहा ज्याठा	१,०००।-
२९४. भोजदेवी शाक्य, ओकुबहा तःज	१,०००।-
२९५. रेसमी शाक्य, खाछें	१,००१।-
२९६. शान्ति, पदमा बज्राचार्या भिछेवहा (आखः न्यूपिं)	१,००१।-
२९७. जगतमाया मानन्धर चसान्द विजुलीयात-	५०,०००।-
२९८. स्व. गीता शाक्य, नागबहा	१०,००१।-
२९९. बेतिमाया पौषा, जावलाखेल	१०,५११।-
३००. रवि शाक्य, हःखा	५,०००।-
३०१. गंगालक्ष्मी शाक्य, कनिबहा	२,०००।-
३०२. सागरलक्ष्मी शाक्य, कनिबहा	१,०००।-
३०३. जगतमाया शाक्य, हःखा	१,०००।-
३०४. बोतिच शाक्य, इलाननी त्रिशुली	१,१११।-
३०५. लालमाया लामा, प्रयागपोखरी	१,५१५।-
३०६. स्व. कृष्ण कुमारी शाक्य, यतालवी	१,०८६।-
३०७. हर्षरत्न शाक्य, नकबही	१,०००।-

३०८.	हेरा झोभा शाक्य, न्याखाचोक	१,०००।-
३०९.	मसिनामाया बज्राचार्य, हःवहा	१,०००।-
३१०.	धर्मरत्न शाक्य, गुजिवहा	१,०००।-
३११.	लीलादेवी, धपाहिटी	१,०००।-
३१२.	गुणलक्ष्मी शाक्य,	२,०००।-
३१३.	लक्ष्मी बज्राचार्य	१,०००।-
३१४.	श्री शोभा शाक्य, (ग्यांस स्तोभ)	४,०००।-
३१५.	च्यासलया उपासक उपासिकापिं	१,४०९।-
३१६.	रत्नदेवी शाक्य, कनिवहा	१,०५०।-
३१७.	कर्णकुमारी राजकर्णिकार, चिकंमु ये	१,०००।-
३१८.	लक्ष्मी शाक्य, न्याखाचोक	१,०००।-
३१९.	मिलिन्द व सुप्रिया शाक्य, ईबही	१,०१०।-
३२०.	सु. बौ. संघ	५,०००।-
३२१.	वेतिमाया शाक्य	२,६००।-
३२२.	Fumiko Yanagita, Japan	१०,०००।-
३२३.	डा. केशरी बज्राचार्य, ठीहिटी क्वापुखु	४,०००।-
३२४.	आशारत्न धास्त्रा, चन्द्र देवी धास्त्रा, नागबहा	१२,०००।-
३२५.	पूर्णमान शाक्य, प्यगथा	१,०००।-
३२६.	कर्मबहादुर शाक्य, प्रयागपथ	१,०००।-
३२७.	रमेश शाक्य, हःखा पुखुसि	१,०५०।-
३२८.	जगत हितमानसिं बनिया, इतुंबहा	१,००१।-
३२९.	झाडभर दसलाल अवाले, भिन्योलाछि	१,०००।-
३३०.	स्व. तीर्थ लक्ष्मी तुलाधर, असन ये	१,००१।-
३३१.	नाति काजी महर्जन, पुल्चोक शिलापत्र तिका व्यूगु	

रू. १००।- (एकहजारं) मयाक सामान व्यूपिं)

१.	हेरादेवी शाक्य, बौद्ध,	डण्डी रेलिंग अन्दाजी रू. ६०,०००।-
२.	मोहनमाया, च्यासल,	अप्पा २००० गोटा
३.	हेराकाजी अवाले,	अप्पा ४००० गोटा

४.	ज्ञानी महर्जन, इमाडोल	फि १ टीप
५.	तीर्थराज शाक्य, कुटिसौगः	लःट्यांकी छग
६.	काजिलाल अवाले	अप्पा ४००० गोटा
७.	सानुलाल अवाले, खपिछे	अप्पा ३००० गोटा
८.	चिधीम्ह सानुलाल अवाले,	अप्पा २००० गोटा
९.	सेनायो, दुपाट	अप्पा ८०० गोटा
१०.	बुद्धिबच्च बच्चाचार्य, लगनखेल- कपोथ, वेसिन व सिष्टन	४६८५ १-
११.	प्राणमाया शाक्य, खाछे	खाता व लासा ४२५०१-
१२.	हेरादेवी शाक्य, हःखा,	वायरूम खापा ५०००१-

भवतु सब्ब मंगलं रक्खन्तु सब्ब देवता
सब्ब बुद्धानु भावेन सदा सौत्थि भवन्तु ते ।

चिरं तिष्ठतु सब्बम्मो

७३ औं जन्मोत्सवमा भिक्षु बुद्धघोष महास्यविरलाई विभिन्न बौद्ध संघ
संस्थाद्वारा सुमंगल विहारमा अभिनन्दन

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरलाई ७३ औं जन्मोत्सवमा सुमंगलबौद्ध
संघले दिएको अभिनन्दन

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुदस्स

पूज्य भदन्त बुद्धघोष महास्थविरया करकमलस

अभिनन्दन पत्र

पूज्य भदन्त बुद्धघोष,

छलपोलं नेपालय् नकतिनि स्थविरवाद बुद्धधर्मया पुनरुत्थानया जः वेवं हे थःगु बज्राचार्यकुल मां वौ फुक सुनानं मसीक परित्याग याना धर्मं जीवन अर्पण याना कुशीनगरय् प्रबजित जुया धर्म अध्ययन यायेत बर्माय् थ्यंक बिज्याना बुद्धधर्म सयेका नेपालय् ल्यहाँ बिज्याना थनया कुलपुत्र व कुलपुत्रीपिन्त स्यनेकने याना शिष्य परम्परायातं न्थाका बिज्यात ।

हे धर्मरक्षक महास्थविर ।

छलपोलं नेपाले तनावने धुंकुगु परियत्ति शासनयात त्रिशूली सुगतपुर बिहारय् कथिनपूर्वक परिश्रम याना न्यागूकक्षा तक्या पाठ्यक्रमा गोसाःग्वया थःशिष्यपिन्त परिक्षणात्मक रूपं ब्वंका परीक्षानापं कया तदनुरूप अखिल नेपाल भिक्षु महासंघय् प्रस्तावतया स्वीकृत ज्वीका, नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा, नामं स्थापना याका नेपालय् बुद्धधर्म अध्ययनयायेगु लुखाप्वा चायेका बिज्यात, थौं ध्व शिक्षाय् परियत्ति सद्धम्म पालक व परियत्ति सद्धम्म कोविदतक ब्वनेदुगु छलपोलयागु हे अविरल प्रयाशया दसु खः ।

हे शिष्यबत्सल आचार्य ।

स्यनेगु कनेगु धायेवं थःगु स्वास्थ्ययागुनापं पर्बाह मतसे शिष्यपिन्त स्यना, कना छम्हथें छम्ह ग्यसुलापिं शिष्यपिं तयार यायेत भ्याभचा हे थाकु मचाईम्ह, न्थ्याम्हसिया न्थ्याथाय् पाठ यायेमाःसां न्थ्याम्हसिगु पलेसाय् धर्मदेशना यायेमाःसां स्वीकार याना कार्यक्रम पूर्वका शिष्यपिन्त लुदंका बिज्याईम्ह खः छलपोल ।

छलपोल २००३ सालं धुगु विहारे बिज्याना थःथाय् वक्वसित धर्म कना ज्ञानध्यान नितानं स्थाना मार्गदर्शन यायां धौ छलपोलया उपसम्पदा ५० दं पुला न्येछगू वर्सावास पुर्वनीगु शुभअवसरे धुगु श्रीसुमंगल विहार संघदान जूगु न्येदंबुदिं (स्वर्णजयन्ती) तथा छलपोलया ७३ गूगु बुदिया भिंगु कार्यक्रमय् छलपोलयात ध्व अभिनन्दन देछाछे दुगु जिमि अहोभाग्य छः ।

अन्तस छलपोल आथे हे चिरकालतक स्वस्थजुया थःमं प्रातिमोक्ष शीलयात देशाना तथा पालना यानाबिज्याथें शिष्यपिं सहित जिपिं सकसितनं शील समाधि प्रजाय् सदानं प्रेरणा बीत दीर्घायुं ज्वीमा धमा प्रार्थना याना ध्व अभिनन्दन पौ देछयागु जुल । अस्तु ।

प्रमुख अतिथि

अध्यक्षः अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
भदन्त अनिरुद्ध महास्थविर
आनन्दकुटीविहार काठमाडौं

अध्यक्ष

श्रीसुमंगल बौद्ध संघ
गुणराज शास्त्र्य र
श्रीसुमंगलविहार परिवार ललितपुर

इति बुद्ध सम्बत २५३७ ॥ नेपाल सम्बत १९९३ ॥ विक्रम सम्बत २०५० साल कार्तिक १० गते मंगलबार शुभम् ॥

सुमंगल विहारमा समागम भएका भिक्षुहरू

सन्दर्भ ग्रन्थ सूची

१. संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरया जीवनी- आर. बी. बन्ध-
जाणसीला, सत्यसीला अनागारिका, शाक्यसिंह विहार बैना, यल- २०४३
२. रुद्रवर्ण महाविहार छगू मध्ययन
हेमराज शाक्य - २५३८ बुद्ध जयन्ति समारोह समिति, ओकुबहा, यल -
२०५१
३. प्रज्ञारश्मि महास्थविर
अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ - २०५१
४. श्री सुमंगल विहारया संक्षिप्त परिचय
धर्मरत्न शाक्य, त्रिशुली
५. नेपालको इतिहासमा कलंकित घटना
रत्न सुन्दर शाक्य - युवा बौद्ध पुचः भक्तपुर - २०४८
६. नेपालमा धेरवाद बुद्धधर्मको संक्षिप्त इतिहास
आचार्य भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर - आनन्दकुटी विहार गुठी स्वयम्भू,
आनन्दकुटी - २०३८
७. युवक बौद्ध मण्डल, नेपालया परिचय एवं बुद्ध व बुद्ध धर्म सम्बन्धी न्त्यसः
लिसः
हेरारत्न शाक्य, हेराकाजी बज्राचार्य - युवक बौद्ध मण्डल, नेपाल लोककीर्ति
महाविहार, किन्हुबही, यल - २०४७
८. महापरिश्रण
भिक्षु सुदर्शन - तारा शाक्य - २०४३
९. जीवनको सफलता
अनु. भिक्षु ज्ञानपूर्णिक (धम्माचरिय) - डा. रत्नबहादुर शाक्य तथा सम्पूर्ण
परिवार - २०५३
१०. शरण गमनया आनिशांस
भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर - सुमंगल विहारया उपासक उपासिकापिं -
२०३९
११. धर्मोदय, आनन्दभूमि र धर्मकीर्ति पत्रिका विभिन्न अंकहरू

४.	ज्ञानी महर्जन, इमाडोल	फि १ टीप
५.	तीर्थराज शाक्य, कुटिसौगः	लःट्यांकी छग
६.	काजिलाल अवाले	अप्पा ४००० गोटा
७.	सानुलाल अवाले, छपिंछे	अप्पा ३००० गोटा
८.	चिधीम्ह सानुलाल अवाले,	अप्पा २००० गोटा
९.	सेनायो, दुपाट	अप्पा ८०० गोटा
१०.	बुद्धिबज्र बज्राचार्य, लगनखेल- कपोथ, वेसिन व सिष्टन	४६८५ १-
११.	प्राणमाया शाक्य, खाछे	खाता व लासा ४२५०१-
१२.	हेरादेवी शाक्य, हःखा,	वाधरूम खापा ५०००१-

भवतु सब्ब मंगलं रक्खन्तु सब्ब देवता
सब्ब बुद्धानु भावेन सदा सौत्थि भवन्तु ते ।

चिरं तिष्ठतु सब्बम्मो

७३ औं जन्मोत्सवमा भिक्षु बुद्धघोष महास्यविरलाई विभिन्न बौद्ध संघ
संस्थाद्वारा सुमंगल विहारमा अभिनन्दन

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरलाई ७३ औं जन्मोत्सवमा सुमंगलबौद्ध
संघले दिएको अभिनन्दन

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

पूज्य भदन्त बुद्धघोष महास्थविरया करकमलस

अभिनन्दन पत्र

पूज्य भदन्त बुद्धघोष,

छलपोल नेपालय नकतिनि स्थविरवाद बुद्धधर्मया पुनरुत्थानया जः वेवं हे थःगु बज्राचार्यकुल मां बौ फुक सुनानं मसीक परित्याग याना धर्मं जीवन अर्पण याना कुशीनगरय प्रब्रजित जुया धर्म अध्ययन यायेत बर्माय् थ्यंक बिज्याना बुद्धधर्म सयेका नेपालय ल्यहाँ बिज्याना धनया कुलपुत्र व कुलपुत्रीपिन्त स्यनेकने याना शिष्य परम्परायातं न्थाका बिज्यात ।

हे धर्मरक्षक महास्थविर ।

छलपोल नेपाले तनावने धुंकुगु परियत्ति शासनयात त्रिशूली सुगतपुर बिहारय कथिनपूर्बक परिश्रम याना न्यागूकक्षा तक्या पाठ्यक्रमा गोसाःखया थःशिष्यपिन्त परिक्षणात्मक रूपं ब्वंका परीक्षानापं कया तदनुरूप अखिल नेपाल भिक्षु महासंघय प्रस्तावतया स्वीकृत ज्वीका, नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा, नामं स्थापना याका नेपालय बुद्धधर्म अध्ययनयायेगु लुखाप्वा चायेका बिज्यात, थौं थ्व शिक्षाय परियत्ति सद्धम्म पालक व परियत्ति सद्धम्म कोविदतक ब्वनेदुगु छलपोलयागु हे अविरल प्रयाशया दसु खः ।

हे शिष्यबत्सल आचार्य ।

स्यनेगु कनेगु धायेवं थःगु स्वास्थ्ययागुनापं पर्बाह मतसे शिष्यपिन्त स्यना, कना छम्हथें छम्ह ग्यसुलापिं शिष्यपिं तयार यायेत भ्याभचा हे थाकु मचाईम्ह, न्थ्याम्हसिया न्थ्याथाय् पाठ यायेमाःसां न्थ्याम्हसिगु पलेसाय् धर्मदेशाना यायेमाःसां स्वीकार याना कार्यक्रम पूर्बका शिष्यपिन्त लुदंका बिज्याईम्ह खः छलपोल ।

छलपोल २००३ सालं थुगु विहारे बिज्याना थःथाय् वक्वसित धर्म कना ज्ञानध्यान नितानं स्थाना मार्गदर्शन यायां थौं छलपोलया उपसम्पदा ५० दं पुला न्येछ्गू वर्सावास पूबंनीगु शुभअवसरे थुगु श्रीसुमंगल विहार संघदान जूगु न्येदंबुदिं (स्वर्णजयन्ती) तथा छलपोलया ७३ गूगु बुदिया भिंगु कार्यक्रमय् छलपोलयात थ्व अभिनन्दन देछ्गये दुगु जिमि अहोभाग्य खः ।

अन्तस छलपोल आथे हे चिरकालतक स्वस्थजुया थःमं प्रातिमोक्ष शीलयात देशाना तथा पालना यानाबिज्याथें शिष्यपिं सहित जिपिं सकसितनं शील समाधि प्रजाय् सदानं प्रेरणा बीत दीघायुं ज्वीमा धमा प्रार्थना याना थ्व अभिनन्दन पौ देछ्गयागु जुल । अस्तु ।

प्रमुख अतिथि

अध्यक्ष: अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
भदन्त अनिरुद्ध महास्यविर
आनन्दकुटीविहार काठमाडौं

अध्यक्ष

श्रीसुमंगल बौद्ध संघ
गुणराज शाक्य र
श्रीसुमंगलविहार परिवार तलितपुर

इति बुद्ध सम्बत २५३७ ॥ नेपाल सम्बत १९९३ ॥ विक्रम सम्बत २०५० साल कार्तिक १० गते मंगलबार शुभम् ॥

सुमंगल विहारमा समागम भएका भिक्षुहरू

सन्दर्भ ग्रन्थ सूची

१. संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरया जीवनी- आर. बी. बन्ध-
जाणसीला, सत्वसीला अनागारिका, शाक्यसिंह विहार धैना, यल- २०४३
२. रुद्रवर्ण महाविहार छगू अध्ययन
हेमराज शाक्य - २५३८ बुद्ध जयन्ति समारोह समिति, ओकुबहा, यल -
२०५१
३. प्रज्ञारश्मि महास्थविर
अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ - २०५१
४. श्री सुमंगल विहारया संक्षिप्त परिचय
धर्मरत्न शाक्य, त्रिशुली
५. नेपालको इतिहासमा कलंकित घटना
रत्न सुन्दर शाक्य - युवा बौद्ध पुत्रः भक्तपुर - २०४८
६. नेपालमा धेरवाद बुद्धधर्मको संक्षिप्त इतिहास
आचार्य भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर - आनन्दकुटी विहार गुठी स्वयम्भू,
आनन्दकुटी - २०३८
७. युवक बौद्ध मण्डल, नेपालया परिचय एवं बुद्ध व बुद्ध धर्म सम्बन्धी न्यसः
लिसः
हेरारत्न शाक्य, हेराकाजी बज्राचार्य - युवक बौद्ध मण्डल, नेपाल लोककीर्ति
महाविहार, किन्हुबही, यल - २०४७
८. महापरित्राण
भिक्षु सुदर्शन - तारा शाक्य - २०४३
९. जीवनको सफलता
अनु. भिक्षु ज्ञानपूर्णक (धम्माचरिय) - डा. रत्नबहादुर शाक्य तथा सम्पूर्ण
परिवार - २०५३
१०. शरण गमनया आनिर्वास
भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर - सुमंगल विहारया उपासक उपासिकापि -
२०३९
११. धर्मोदय, आनन्दभूमि र धर्मकीर्ति पत्रिका विभिन्न अंकहरू

लेखकको प्रकाशित पुस्तकहरू

मङ्गल - सूत्र

अभिधर्म चित्त काण्डया सक्षिप्त परिचय

अभिधर्म चैतसिक काण्डया सक्षिप्त परिचय

परियत्ति शिक्षा - १ (भिक्षु शीलभद्रसंग संयुक्त)

परियत्ति शिक्षा - २ (भिक्षु शीलभद्रसंग संयुक्त)

परियत्ति शिक्षा - ३ (भिक्षु शीलभद्रसंग संयुक्त)

बौद्ध नृत्यसः लिसः

बसुन्धरादेवी छगू अध्ययन

धर्मरत्न शाक्य, विशुली छगू परिचय

श्री सुमंगल विहार - एक अध्ययन

